Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 801 ՈՒՐԲԱԹ 5 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1886 (Ն. Տ.) 17 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1886 19 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1303

40 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

غلطه‌ده نورادونكيان خانده آرهولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	ղաճկան ղրուշ	200
» »	Վեցամսեայ	» »	100
» »	Եռամսեայ	» »	50
Գաւառաց » եւ օտարական	Թղթատարով տարեկան	» »	240
Գաւառաց համար եւ օտարական	Թղթատարով վեցամսեայ	» »	120
Օտար երկիրներ, տարեկան		ֆրանք	56
»	վեցամսեայ	»	28

Դուրս ղրկուած յօդուածոց ծանրաց ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է. Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չ'դարձուիր։

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeuy Deirmen Han Constantinople.

Կ. ՊՈԼԻՍ, 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, 1886

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԵԿԻ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

(ՍԵՊՏ. 11 ԷՆ Ց 14 ՍԵՊՏ.)

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԻՇԽԱՆ Ց'ԵՒՐՈՊԱ

(« ԹԱՆ » ԼՐԱԳՐՈՅՆ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐԷՆ)

ՊՈՒՔՐԷՇ, 10 սեպտ. — Ալեքսանդր Իշխան մինչ Սուլը չոգենաւով Դուրնօ-Սեվէրինօ կ'երթար, ուղեկից պուլկար սպայք ստիպեցին զինք Պուլկարիա վերադառնալ, հաւաստելով թէ յաղթանակաւ պիտի տարուի մինչեւ Սոֆիա, և իւր հաւատարիմ բանակաւ շրջապատեալ, պիտի կրնայ դիմադրել իւր բոլոր թշնամեաց։ Իշխանն երկարօրէն խորհրդակցեցաւ Պ. Պ. Ստամպուլոֆի և Քարավելոֆի հետ, և ճամբան շարունակելու որոշման վրայ հաստատ մնաց։ Երբ շոգենաւը մօտեցաւ Դուրնօ-Սեվէրինօ, ամեն մարդ կամրջակին վրայ ելաւ։ Հոն պիտի զատուէր Իշխանն իւր հաւատարիմ հետեւորդներէ։ Պ. Ստամպուլոֆ, կարի յուզեալ ձայնիւ մը, աղաչեց զԻշխանն չմոռնալ Պուլկարիան, ապահովելով ժողովրդեան հաւատարմութեան, սիրոյն և երախտագիտութեան վրայ. զի Պուլկարք, իւր հայրական կառավարութեան ներքեւ, իրենց ազատութեան և անկախութեան զգացումն ունեցած են։ Իշխանը պատասխանեց թէ երբեք չպիտի մոռնայ պուլկար ժողովուրդն, և իրեն մնացած քիչ մը ույժերը պիտի գործածէ Պուլկարիոյ բարեկեցութեան։ «Աստուած ձեզ հետ լինի։ Աստուած պաշտպանէ մեր սիրեցեալ հայրենիքն։ Ես միշտ հաւատարիմ պիտի լինիմ պուլկարական հայրենեաց։» Իշխանն, արտասանելով այս խօսքեր, չկրցաւ զսպել իւր արտասուք, և լալով համբուրեց զՊ. Պ. Ստամպուլոֆ, Քարավէլոֆ և Ռատոսլաւոֆ։ Դուրնօ-Սեվէրինոյի կառավարիչն եկաւ յանուն Կարոլ Թագաւորին Ռումենիոյ ողջունել զԻշխանն, որ ռումանական հողին վրայ ոտք կոխելով, խուռն բազմութեան մը կողմէ ծափահարեցաւ, և անմիջապէս կառախումբը նստաւ, Տարմշդատ երթալու համար։ Իշխանին եղբայրը՝ Պառոն Ռիտէսէլ զատուեցաւ իրմէ, Սոֆիա վերադառնալու համար, ուր Իշխանին անձնական գոյքերուն Տարմշդատ փոխադրման պիտի հսկէ։

ՊՈՒՏԱ-ՓԷՇԴԱ, 10 սեպտ. — Ի Սէկէտին և Հունգարիոյ ուրիշ կայարանաց մէջ, խանդավառ համակրանաց ցոյցեր եղան առ Ալեքսանդր Իշխանն։ Ի Բէշդա, պատկառելի երեւոյթ մ'ունէր ցոյցը։ Պաթիանի Կոմսն և ուրիշ ուաղ մարդիկ Ն. Բարձրութեան կ'սպասէին կայարանին մէջ։ Զիչի Կոմսը (Մաճառ) սա խօսքերն արտասանեց գերմաներէն. «Բարձրապատիւ Տէ՛ր. Ցանուն Համալսարանի երիտասարդութեան, յանուն մեր մայրաքաղաքին և համայն Հունգարիոյ ժողովրդեան, կու գամ ողջունել զձեզ, և արտայայտել մեր համակրանքն առ Ձերդ Բարձրութիւն։ Տարի մը յառաջ, մեր հիւրն էիք. այսօր մեք կը ծափահարենք Սլիվնիձայի և Զարիպրոտի դիւցազնը։ Ձեր Բարձրութիւն Տէրութիւն մը հիմնեց յԱրեւելս, և ջանաց քաղաքակրթութեան բարձր վիճակի մը հասցնել զնա, երբ յանկարծ հզօր դրացի մը հակառակեցաւ, և չեզոքացուց ձեր ճիգեր։ Մեկնեցաք Պուլկարիայէն, բայց ազգն զոր երբեմն ի յաղթութիւն առաջնորդած էիք՝ ձեզմէ անբաժան կը պահէ իւր համակրանքներ։» Իշխանը պատասխանեց. «Վսեմափայլ Տէ՛ր. Շնորհակալ եմ սրտալիր ընդունելութեան համար զոր կ'ընէք ինձ յանուն ամենեցուն։ Գահազուրկ Իշխան մը մեծադղորդ խօսքեր արտասանելու չէ։ Ուստի կարճ պիտի խօսիմ։ Անցեալ տարի, բարեբաստիկ օրերու մէջ, մտերմական ընդունելութիւն մ'ըրիք ինձ. այլ ո՜րչափ աւելի կը յուզէ զիս ընդունելութիւնն զոր այսօր՝ երբ դժբախտ եմ՝ կը գտնեմ մաճառական փառաւոր ազգին կողմէ։ Ամենայն եռանդեամբ աշխատեցայ իմ ժողովրդեանս բարեբաստութեան, և Պուլկարիայէն մեկնեցայ՝ ամեն ինչ որ կարելի է ըրած լինելու գիտակցութեամբ։ Իցէ՛ թէ իմ յաջորդք բան զիս երջանիկ լինէին։» — Իշխանն յայնժամ երկաթուղւոյ սպասման դահլիճն անցաւ խուռն բազմութեան մը մէջէն, որ անդադար կեցցէ՛ներով ողջունեց զինք, մինչեւ որ կառախումբը մեկնեցաւ։

ՎԻԷՆՆԱ, 10 սեպտ. Իշխանն աստ ընդունուեցաւ խուռն և համակիր բազմութեան մը կողմէ, որ իւր գալստեան կը սպասէր կայարանին մէջ։ Երբ Իշխանն և իւր եղբայր կառախումբէն դուրս ելաւ, բազմութիւնն երկարատեւ կեցցէներով ողջունեց։ Աճապարանօք ճաշելէ յետոյ, Իշխանը Տարմշդատցիներու պատգամաւորութիւն մ'ընդունելով ըսաւ. «Երեք շաբաթէ ի վեր հանգստեան առաջին օրս է այսօր։ Ծամբորդութեանս միջոցին բնաւ չկրցայ ննջել։»

Իշխանը Վիէննայի արեւմտեան կայարանն երթալու համար մեծ դժուարութիւն քաշեց զինք տեսնել և ծափահարել խնդրող ամբոխին բազմութենէն։ Դեռատի աղջիկ մը Ն. Բարձրութեան մօտենալով, և օրհնեալ մետալ մը մատուցանելով, ըսաւ. «Կ'աղաչեմ, առէ՛ք այս մետալ իբրեւ բժժանք (Թըլըսմ)։» Իշխանն առաւ, պատասխանելով. «Ցաւամ՝ թէ բախտս կը բանայ։»

ՍՈՊՐԱՆԻԷԻ բացման առթիւ Խնամակալութեան ըրած յայտարարութիւնը նշանակեցինք արդէն։ Ժողովն իւր դիւանին կազմութեան ձեռնարկելէ առաջ, Երեսփոխան մը ելաւ ըսաւ. «Մեր առաջին մտածումը բացակայ Իշխանին վրայ պէտք է լինի։» Ասոր ի պատասխան, բոլոր ժողովն ոտք ելաւ, աղաղակելով «Կեցցէ՛ Իշխանն»։

—**ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՔ ԱՆԳԼԻՈՅ**. Լոնտոն, 13 սեպտ. Զաղամի Նաւարանին հրաման տրուեցաւ փութացնելու մարտանաւուց սպառազինումն, ի հարկին գիշերն ևս աշխատցնելով գործաւորներն։ Այս հրամանը սրտմտութիւն պատճառեց, զի եւրոպական խաղաղութեան երկիւղներ կան։ Պուլկարիոյ խնդրոյն առաջած նոր երեւոյթը փոխանակ խնդրոյն փակումը լինելու՝ բուն իսկ Արեւելեան խնդրոյն իւր ամբողջութեամբ վերաբացման պատճառ պիտի լինի եղեր։

—**ԶԱՐՆ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ**. Ի պատասխանի շնորհաւորական հեռագրոյն որ Սոֆիայէն իրեն ղրկուած էր իւր անուան տօնախմբութեան առթիւ, Զարն հեռագրաւ պաշտօն տուաւ Ռուսիոյ հիւպատոսին՝ շնորհակալութիւն յայտնելու պուլկար կառավարութեան, կղերին և պուլկարական ընկերութեան ներկայացուցչաց։ Զարն յայս կը յայտնէ այս առթիւ թէ Պուլկարիա, որոյ բարգաւաճման ջերմապէս փափաքող է, պիտի գիտնայ վայելել բարեկարգութեան և հանդարտութեան բարիքներն, որոց անհրաժեշտ պէտք ունի։ Զարը կը յարէ թէ ո՛րչափ Պուլկարիա այս ուղղութեան համաձայն ընթանայ, նոյնչափ աւելի պիտի վայելէ Ռուսիոյ բարձր հովանաւորութիւնը։ (Թող իւր կողմէ կը յարէ. Այս տեսակ յայտարարութեանց մէջ «Պուլկարիոյ բարեկարգութիւն և հանդարտութիւն» բառերը կը նշանակեն միայն թէ Պուլկարիայէն կը պահանջուի որ « ձայն ձուն » չհանած անձնատուր լինի ռուսական գերիշխանութեան։ Երեք կայսրութիւնք որք այնչափ աւաղ կարեւորութիւն կ'ընծայեն Պուլկարիոյ մէջ հանդարտութեան պահպանման, ուրիշ [illegible] Պուլկարիոյ մէջ ամեն իշխանութեան ամենայն հանդարտութեամբ Ռուսիոյ ձեռքն անցնելուն։ Այս պայմանաւ Պուլկարիա բնականապէս պիտի վայելէ Զարին բարձր հովանաւորութիւնն։)

—**ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ**. Ռուս լրագիրք, պուլկարական գնդաց դրօշներուն յար և նման դրօշներու ռումէլեի գնդոց բաշխուելուն վրայ խօսելով, որ պուլկարական բանակաց միացման նշան մ'է, կ'ըսեն թէ Պուլկարիոյ և Արեւելեան Ռումելիոյ վերջնական միութեան խնդիրն առարկութեան չպիտի բախի Ռուսիոյ կողմէ։ Զարն այս խնդրոյ վրայ իւր մտածումը պիտի հաղորդէ եղեր պուլկարական Սոպրանիէին։

—**ԵՐԵՔ ԿԱՅՍՐՈՒԹԻՒՆՔ**. Զարին անուան տօնախմբութեան առթիւ, Աւստրիոյ Կայսրն, այժմ ի Կալիչիա, հացկերոյթ մը տալով, բաժակ պարպեց Ալեքսանդր կայսեր կենաց։ Աւստրական նուագարանք ռուսական ազգային հնչեցուցին։ Զարն հեռագրով շնորհակալ եղաւ։

—**ՌՈՒՄԱՆԻԱ ԵՒ ԿԱՅՍՐՈՒԹԻՒՆՔ**. Ռումէն նախարար Պ. Ստուրձա Կալիչիա երթալով տեսակցեցաւ Աւստրիոյ նախարարապետ Քալնոքի Կոմսին հետ, որ Ֆրանճ Եոզէֆ կայսեր կ'ընկերանայ, և ապա Պերլին գնաց, Պիզմարք Իշխանը տեսնելու։ Ռումանիա, Պալքանեան թերակղզւոյն դէպքերէն մտահոգ, կայսրութեանց հետ բանակցութեան պէտք կը զգայ յապահովութիւն իւր շահուց։

—**ՆԵԼԻՏՈՎ** զօրավարն, երբեմն պատերազմական գործոց ռուս նախարար ի Սոֆիա, և այժմ Վիէննայի դեսպանատան զինուորական կցորդ, Զարին կողմէ կանչուեցաւ Պուլկարիոյ գործոց վրայ խորհրդակցելու համար, և Պրեսդ-Լիդովսք գնաց տեսնելու զն. կ. Վեհափառութիւն։ Կ'երեւի թէ Սոֆիա պիտի ղրկուի ռուսական արտասովոր գործակալի պաշտօնով։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՔ ՎԻՃԱԿԻՆ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ՑԵՏ ՀՐԱԺԱՐՄԱՆ ԻՇԽԱՆԻՆ. — [illegible]

(Թղթակցութիւն Հանրի Բորժէկալեան)

ՍՈՖԻԱ, 13 սեպտ. — Այսօր տեսակցութիւն մ'ունեցայ բարձրաստիճան պուլկար անձնաւորութեան մը հետ, և այժմեան քաղաքական կացութեան վրայ հետեւեալ ծանօթութիւններն ստացայ.

«Իշխանին մեկնումը բնականապէս շփոթութիւն և անհանգստութիւն ձգեց մտաց մէջ։ Գաւառաց մէջ մանաւանդ, ժողովուրդն ի սկզբան չուզեց հաւատալ Իշխանին հրաժարման։ Պէտք եղաւ Սոֆիայէ հեռագիրեր ղրկելով վերջին դէպքերը ծանուցանել ամեն կողմ։ Ցայնժամ պայթեցաւ ընդհանուր զայրոյթն։ Երբ Երեսփոխանք հաւաքեցան ի Սոֆիա, [illegible] որ յանկարծական անխոհեմութիւններ մը կը վախցուէր։ Բայց Երեսփոխանք չատացան անհատապէս ստորագրելով շնորհաւորական ուղերձ մը առ Իշխանն իւր անուան տօնին առթիւ, հաւաստեալ յոյս յայտնելով թէ Պուլկարիա պիտի վերադառնայ։

«Այս ցոյց, արդիւնք առաջին վայրկենի գրգռութեան, հաւանօրէն շարունակութիւն չպիտի ունենայ։ Արդէն Սոպրանիէն 3-4 նիստեր միայն պիտի ընէ։ Օրակարգին վրայ կան միայն առաջարկ մը տասն միլիոն ֆր. փոխառութեան մը, և ուրիշ առաջարկ մը Ռուսճուքի և Վառնայի Իշխանական պալատաց գնման համար։ Խնամակալք և Նախարարք, համոզեալ թէ ժողովը չպիտի դժուարացնէ կառավարութեան փափուկ վիճակը, չեն վախնար զինուորական տարրի յարձակման մը։ Ամենէն աւելի գրգռեալ սպայք համակերպած են իրաց վիճակին, թէեւ շատեր յոյս ունին թէ Իշխանը պիտի վերադառնայ կա՛մ միջազգային քաղաքական փոփոխման մը շնորհիւ, և կա՛մ վերընտրուելով մեծ Սոպրանիէէն։ Բայց այս վերընտրութիւն, շատ անքաղաքագիտական լինելուն, յուսալի չէ։ Ուրեմն, երկրին հանդարտութիւնն ապահովեալ է. միայն ռուսական միջամտութեան կուսակիցք շահ ունին երկիրը խռովելու։ Բայց այդ պարագայի մէջ, կառավարութիւնը միտքը դրած է ամենայն խստութեամբ պատժել խռովարարները։

«Վտանգն հոն չէ ուրեմն։ Իրական վտանգ մը կը ծագի երբ Խնամակալութիւնը կազմող կուսակցութեանց միութիւնը խանգարի ո՛ և է խնդրոյ վրայ։ Ցայնժամ Ռուսիա միայն պիտի օգտուի, զի իւր ազդեցութիւն առաւել ուղղապէս հաստատելու համար ի Պուլկարիա։ Պէտք է ուրեմն փութացնել նոր Իշխանին ընտրութիւնը, գլխաւոր կուսակցութեանց մէջ անհամաձայնութիւն չծագած։

«Տիրող գաղափարաց նայելով, կրնայ կարծուիլ թէ Պուլկարք այլ եւս շահ չունին մերժելու Ռուսիոյ հաճելի եղող Իշխան մը։ Բայց ամեն Պուլկար այսպէս չի խորհիր։ Պուլկարք կ'ըսեն թէ, Իշխանն՝ ո՛վ ալ լինի՝ չպիտի կրնայ իշխել բայց թէ ազգային քաղաքականութեան մը հետեւելով, և պայմանաւ որ Սահմանադրութիւնը չփոփոխի։ Ալտէնպուրկի Իշխանը (Ռուսիոյ ընտրելին է եղեր) ընդունելու հաւանականութիւն ունի, բայց Պ. Ստամպուլոֆ կանխաւ կը մերժէ քանի մը անուններ, ինչպէս Բարաթօրկեւիչ Իշխան, Ալէքօ փաշա, Կավրիլ փաշա։ Տանիմարքայի Վալտէմար Իշխանն ևս չպիտի կրնայ եղեր ընդունուիլ. զի Ցօնաստանի Թագաւորին եղբայրը լինելով, դժնդակ կացութեան մը կը մատնուի, Մակեդոնիոյ մասին հելլենական և պուլկարական պահանջմանց հակառակութեան պատճառաւ.

«Խնամակալութեան կէտ նպատակին է ուրեմն համաձայնութեան մը գալ Ռուսիոյ հետ. Ի՞նչ քաղաքականութիւն [illegible] ըրիլ նկատմամբ։ Բոմպէր մը պիտի զրկէ՞։ Ո՞վ է իւր ընտրելին յիշխանութիւն։ Ընտրութիւնն ո՞րբ տեղի պիտի ունենայ։ Ռուսիա կ'ուզէ՞ խառնուիլ ո՛ և է կերպիւ պուլկար բանակին, կամ քաղաքային վարչութեան։ — Պուլկարաց շահը կը պահանջէ ճշգրիտ ծանօթութիւն ունենալ այս ամեն կէտերու վրայ։

«Բարձրաստիճան պուլկար անձնաւորութիւնն որուն հետ տեսակցեցայ, ռուս Բօմպէրի մը առաքման նկատմամբ ըսաւ ինձ թէ այդ պաշտօնէութիւն այժմ անօգուտ կը թուի, քանի որ կանոնաւոր կառավարութիւն մը կայ Պուլկարիոյ մէջ։

«Ռուսաց պուլկար բանակի գործոց խառնուելէն առաջ, հաւանօրէն համաձայնութիւն մը պիտի գոյանայ, ենթադրելով թէ Ռուսիա պուլկար բանակը կրճատելու դիրքին զատ բան մը չպահանջէ։

«Ի մի բան, եթէ Ռուսիա գաղտնի գիտում մը չունի, պուլկար քաղաքագէտք կը կարծեն թէ Պուլկարիա կրնայ ելնել այժմեան տագնապէն մէջէն, առանց կորսնցնելու իւր ազատութիւններ և առանց վտանգելու իւր ապագայն։

«Սոպրանիէի այժմեան նստաշրջանին փակումէն յետոյ, ընտրողք պիտի հրաւիրուին ընտրելու մեծ Սոպրանիէն։

«Աւասիկ այսպէս կը նկատուի կացութիւնը պուլկարական տեսակէտով։

* *

«Իսկ ռուսական աղբիւրէ ստացած տեղեկութիւնքս հետեւեալք են.

«Հետեւելի ընթացից վրայ հաստատ որոշում մը չկայ դեռ ի Բեդերսպուրկ։ Իշխանին յանկարծական մեկնումը ռուս դիւանագիտութեան հաշւոյն մէջ չի կար։ Ռուս դիւանագիտութեան հիմնադրոյն ինչ ինչ կէտերը դեռ եւս որոշուած չեն թուիր։ Առայժմ ի Բեդերսպուրկ Պուլկարիոյ գործոց բարոյական ուղղութիւն մը տալէն աւելի բան մը չուզուիր։

«Ռուսիա կը հաւանի ճնշելու պուլկարական ազգային զգացումը, բայց պայմանաւ որ Պուլկարիոյ մէջ բան մը չգործուի հակառակ Ռուսիոյ, և ռուսական ազդեցութիւնը չխախտուի։

«Ռուս դիւանագիտութիւնը պիտի ջանայ սոյն երկու նպատակներն հաշտեցնելու։

«Պիտի աշխատուի նախ ինչ ինչ պաշտօններու մէջ դնել մարդիկ, որոց կարծիքները Ռուսիոյ հակառակ չլինին։ Ցետոյ պիտի ձեռնարկուի նոր Իշխանին ընտրութեան։ Բայց ընտրելին նախ պէտք է ընդունուի Գերմանիոյ և Աւստրիոյ կողմէ, որով քիչ մը յապաղում յառաջ պիտի գայ։ Աւելի ետքը պիտի գայ պուլկար բանակին սպայից խնդիրն, որոշելու համար թէ ռուս թէ պուլկար սպայք պիտի հրամայեն պուլկար զօրաց։ Մինչեւ այն ատեն, հաւանական է որ ի Բեդերսպուրկ ապահովուի պուլկարական 10 [illegible] աւելի պաշտօնական յայտարարութիւն մը յանձնէ պուլկար կառավարութեան, հայրենասիրական դիւրազգածութիւնները խաղաղեցնելու նպատակաւ. բայց ռուս կառավարութիւնն հոգ պիտի տանի բան մը չճշդելու։

«Ի մի բան, պուլկար կուսակցութեանց մէջ աւելի հետեւողներ շահելու համար, և իւր ընտրելւոյն գործն յաջողցնելու համար, Ռուսիա պէտք ունի ժամանակ վաստկելու, մինչ Պուլկարք, ընդհակառակն, շատ լաւ պատճառներ ունին ժամանակ չկորսնցնելու։ Դիւանագիտական պայքար մ'է ուրեմն որ սկսած է, և որոյ ելքը պիտի որոշէ Պուլկարիոյ ազգային և քաղաքական ճակատագիրը։»

ԽՏԻՎԸ սեպտ. 10ին այցելեց Ֆրանսական Նաւատորմի, Ալեքսանդրիոյ Նաւահանգստին մէջ, և մեծ պատուով ընդունուեցաւ։

—**Պ. ԿԱՏԿՈՎ**. Զարը տուաւ Ս. Վլատիմիրի պատուանշանն, ըստ պաշտօնական լրագրոյ յայտարարութեան՝ «ի վարձատրութիւն կրթական գործին մէջ իւր արդիւնալի աշխատութեանց և իւր հրապարակագրական օգտակար գործունէութեան, որով ռուսական հաստատութեանց վրայ ճշգրիտ գաղափարներ տուած է ժողովրդ-

---

—)(36)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԵՐՆ

ՔՍԱՆ ՀԱԶԱՐ ՓԱՐՍԱԽ
ԾՈՎԵՐՈՒՆ ՏԱԿ

ՊՍԱԿԵԱԼ Ի ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԷՆ

ԳԼՈՒԽ ԺԶ.

ԴԱՇՏԻ ՄԷՋ ՇՐՋԱԳԱՅՈՒԹԻՒՆ

Շատ չանցած, վարժուեցայ տնկոց այս տարօրինակ դիրքին, ինչպէս նաեւ մեզ շրջապատող կէս մութին։ Անտառին գետինը լի էր սրածայր կոյտերով, յորոց խուսափել դժուարին էր։ Ընդծովեայ բուսոց տեսակներն աւելի առատ, աւելի կատարեալ երեւցան ինձ քան արքային կամ արեւադարձական գօտիներուն տակ։ Բայց քանի մը վայրկենի չափ երկու թագաւորութիւններն իրարու հետ շփոթեցի ակամայ, կենդանաբոյսերը ջրաբոյս կարծելով, այսինքն կենդանիները բոյսերու տեղ դնելով։ Եւ ո՞վ չէր սխալիր։ Փառնայ եւ Ֆլորայ քովէ քով կ'ապրին այս ընդծովեայ աշխարհի մէջ։

Դիտեցի որ բուսական թագաւորութեան այս ամեն արտադրութիւնք հարեւանցի մածուցիկ մը միայն կպցուած են գետնին։ Արմատ չունին. ինչ կարծր նիւթ դտնեն իրենց տակ, աւազ, ժժմակ, խեցեպատեան կամ խիճ, յենակէտ կը խնդրեն անոր եւ ոչ կենսական զօրութիւն։ Այդ բոյսք իրենք իրենց կ'աճին, եւ իրենց գոյութեան սկիզբը ջուրին մէջ է, որ զիրենք կը բանէ, կը սնուցանէ։ Շատերը, փոխանակ տերեւի, զանազան ձեւով խեցեւէջներ կը բուսցնեն վարդագոյն, կարմիր, կանանչ, ձիթագոյն, շէկ եւ թխաթոյր։ Տեսայ անդ, բայց ոչ Նօթիլիւսի մէջ դանուած օրինակներուն պէս չորցած, պատին-սիրամարգներ, հովահարաձեւ բացուած, որք կարծես սիւզ կը խնդրէին, բոսորագոյն կերամիաներ, իրենց ուտելի նորածիլ ընձիւղներն երկնցուցած լամինարներ, թելաձեւ եւ հիւթալից ներէոկիսթէներ, որ տասն հինգ մեթր երկնալէ յետոյ կը բացուէին, ակետաբուլաց փունջեր, որոց ցօղուններն գագաթէն կը մեծնան, եւ այլ բազմաթիւ ծովային տունկեր, ամենն ալ անծաղիկ։

«Հետաքրքրաշա՜րժ անկանոնութիւն, տարօրինա՜կ տարր», ըսաւ հանճարեղ բնապատում մը, յորում կենդանական թագաւորութիւնը կը ծաղկի, եւ բուսական թագաւորութիւնը չծաղկիր։

Այդ զանազան ծառոց միջեւ, որք բարեխառն գօտիներու ծառոց մեծութիւնն ունէին, եւ նոցա խոնաւ հովանւոյն տակ կը տեսնուէին թանձրախիտ ծաղկաւէտ թուփեր, կենդանատնկոց ցանկեր, որոց վրայ կը փթթէին ծամածուռ գիծերով խայտաբղէտ մէանդրինք, թափանցիկ ճանկերով դեղնորակ կարիոֆիլք, զմրխերաց դալարազարդ փունջեր, եւ ամբողջացնելու համար զոյս դիւթական պատկեր, ձանձաձուկեր կը թռչէին ոստէ յոստ, կոլիբրեաց հոյլի մը նման, մինչ քռանիադեղ կզակներով եւ սուր թեփերով դեղին լեփիսականթք, մատնաթեւք եւ մոնոսանտրք վեր կը թռչէին մեր քայլերուն տակ, նման ջրակտցարաց տարմերու։

Ժամը մէկին մօտ Նըմօ նաւապետ դադարի նշանը տուաւ։ Ես բաւական գոհ եղայ ինձ համար, եւ տարածուեցանք ալաբենեաց կամարի մը տակ, որոց երկայն եւ նուրբ երիզները նետերու պէս տնկուած էին։

Այս հանգստի միջոց հեշտալի երեւցաւ ինձ. խօսակցութեան հաճոյքը միայն կը պակսէր։ Բայց անհնար էր խօսիլ, անհնար էր պատասխանել։ Միայն իմ պղնձէ խոշոր գլուխս Քոնսէյլի գլխուն մօտեցուցի, եւ տեսայ որ բարի տղուն աչերը կը փայլէին գոհութեամբ, զոր ցոյց տալու համար յոյժ ծիծաղելի շարժումներ ըրաւ իւր կրայական պատեանին մէջ։

Չորս ժամ շրջագայելէ վերջ՝ մեծապէս զարմացայ որ ուտելու պէտք չէի զգար։ Ի՞նչ էր ստամոքսիս այս տրամադրութեան պատճառը, չեմ գիտեր. բայց, ասոր փոխարէն, ննջելու բուռն տենչ մը կ'զգայի, ինչպէս որ կը պատահի ամեն լուղորդաց։ Հետեւաբար աչերս փակեցան իրենց հաստ ապակիներուն ետին, եւ անյաղթելի քնատութեան մը մէջ ընկայ, զոր քալելու շարժումն միայն կրցած էր արգելուլ ցայնժամ։ Նըմօ նաւապետ եւ իւր հաւժկու ընկերը, թիւրեղանման ջինջ ջուրին մէջ տարածուելով, ննջելու օրինակը տուին մեզ։

Ո՞րչափ ժամանակ սուզեալ մնացի այն թմբիրին մէջ, չեմ կրնար հաշուել. բայց երբոր արթնցայ, թուեցաւ ինձ թէ արեւն հորիզոնին մօտեցած էր։ Նըմօ նաւապետն ելած էր արդէն, եւ ես ալ սկսեր էի ձկտել անդամներս, անակնկալ երեւոյթ մը զիս մէկէն ոտքի վրայ հանեց։

Քանի մը քայլ անդին, ծովային հրէշ սարդ մը, մէկ մեթր բարձրութեամբ, ինձ կը նայէր իւր շիլ աչերով, պատրաստ իմ վրայ յարձակելու։ Թէեւ իմ լուղորդական զգեստներս բաւական հաստ լինելով՝ կրնային զիս պաշտպանել այդ կենդանւոյն խածատանքէն, բայց եւ այնպէս չկրցի սոսկումս զսպել։ Քոնսէյլ եւ Նօթիլիւսի նաւաստին արթնցան նոյն միջոցին։ Նըմօ նաւապետն իւր ընկերին ցոյց տուաւ ժանտատեսիլ ոստրակապատեանը, զոր հրացանի հարուած մը տապալեց իսկոյն, եւ տեսայ որ հրէշին անճոռ ճանկերը կ'ոլորուէին սարսափելի գալարմամբ։

Այս հանդիպում մտածել տուաւ ինձ թէ ուրիշ առաւել զարհուրելի կենդանիք ալ կրնային ցանցառել այն նսեմաստուեր խորոց մէջ, եւ թէ իմ լուղորդական սարքուածս չէր կրնար պաշտպանել զիս նոցա դէմ։ Զայս չէի խորհած մինչեւ այն ժամանակ, ուստի որոշեցի զգոյշ կենալ։ Միւս կողմէ կ'ենթադրէի թէ այս դադար մեր պտոյտին աւարտումը կը ցուցնէր։ Բայց կը սխալէի։ Նըմօ նաւապետ, փոխանակ նաւը վերադառնալու, շարունակեց զիւր յանդուգն արշաւանք։

Գետինը կը ցածնար միշտ, եւ դարն, առաւել զգալապէս վայրահակ, զմեզ աւելի խորերն կ'ձգէր։ Ժամն երեքին մօտ պէտք էր լինիլ երբոր նեղ ձորի մ'առջեւ հասանք, որ երկու սեպաձեւ բարձր ժայռերու մէջ բացուած էր, ծովուն երեսէն հարիւր յիսուն մեթր խորութեամբ։ Այսպէս, մեր սարքուածոց կատարելութեան շնորհիւ, իննսուն մեթր կ'անցնէինք այն սահմանը, զոր բնութիւնը դրած կը թուէր ցարդ մարդոց ընդծովեայ պտոյտներուն։

Հարիւր յիսուն մեթր կ'ըսեմ, թէ և ոչ մի գործիք չէր ներեր ինձ հաշուել զայս հեռաւորութիւն։ Բայց գիտէի թէ, մինչեւ իսկ ամենէն վճիտ ծովերու մէջ, արեւուն ճառագայթները չէին կրնար առաւել հեռի թափանցել։ Արդ, մեր հասած տեղը, խոր մութ կը տիրէր։ Ոչ մի առարկայ տեսանելի չէր տասն քայլ հեռիէն։ Ուստի խարխափմամբ կը քալէի, երբոր յանկարծ սպիտակ լոյս մը ծագեցաւ բաւական պայծառ։ Նըմօ նաւապետն իւր ելեկտրական լապտերը վառեր էր։ Ընկերն ալ նոյնն ըրաւ։ Քոնսէյլ եւ ես ալ նոցա օրինակին հետեւեցանք։ Պտուտակ մը դարձունելով՝ հաղորդակցութիւն հաստատեցի ընդ մէջ ճախարակին եւ ապակեայ պատրուգակալին, եւ ծովը մեր չորս լապտերներով լուսաւորեցաւ մինչեւ ի քսան-հինգ մեթր տարածութիւն։

Նըմօ նաւապետ շարունակեց մխրճիլ անտառին խաւարամած խորերն, որոյ ծառերն եւս քան զեւս կը նուազէին։ Դիտեցի թէ բուսական կեանքը կենդանական կեանքէն աւելի շուտ կ'անհետանար։ Ծովային տունկերն արդէն թողած էին խոպանացեալ գետինը, բայց անթիւ կենդանիք, յօդաւորք, կակղամորթք, կենդանաբոյսք եւ ձկունք դեռ կը վխտային անդ։

Քալած միջոցիս կը խորհէի թէ մեր Րիւմքորֆեան լապտերաց լոյսն հարկաւ առ ինքն պիտի հրաւիրէր այն աղջամղջին խաւերուն բնակիչներէն մի քանին։ Եւ թէպէտ մօտեցողներ եղան, բայց ոչ պէտք եղածին չափ, որպէս զի որսորդք կարենային գործ տեսնել։ Քանիցս անգամ Նըմօ նաւապետ կանգ առաւ եւ հրացանն ուղղեց, բայց քանի մը վայրկեան դիտելէ յետոյ նորէն ոտքի վրայ ելաւ եւ ուղին շարունակեց։

Վերջապէս ժամը չորսին միջոցներն աւարտեցաւ այս հրաշալի արշաւանք։ Ցայթաբերձ ապառաժներու ահաւոր պատուար մ'ելաւ մեր առջեւ, անհեթեթ ժայռերու շեղջակոյտ մը, հատաքարէ վիթխարի խարակ մը, մթին անձաւներով, բայց գնալի զառիվեր մը չունէր։ Քրէսբոյ կղզւոյն եզերքն էին. վերջապէս ցամաքն էր։

Նըմօ նաւապետը կանգ առաւ յանկարծ, եւ մեզ ալ նշան ըրաւ որ կենանք։ Ես ալ պարտաւորեցայ կանգ առնուլ, հակառակ այն պատուարն անցնելու ջերմ ըղձիս։ Անդ կ'աւարտէր Նըմօ նաւապետին սեպհականութեան սահմանը։ Չէր ուզեր անցնիլ վայն։ Անկէ անդին երկրագունտին մասն էր, ուր այլ եւս ոտք չպիտի դնէր։

(Շարունակելի)

եան։» Պ. Կատկով, Մոսկովեան Վեդոմոստի լրագրոյն տնօրէն լինելէ զատ, Մոսկուայի բարձրագոյն վարժարանին վերատեսուչ է։

—Ի ՍՈՖԻԱ ԵՒ Ի ՓԻԼԻՊՊԷ անցեալ շաբթուն մէջ կռիւներ տեղի ունեցան ռուսասէր և հակառուս կուսակցութեանց վերաբերող ամբոխներու միջեւ, բայց բարեբախտաբար ծանր արկած չպատահեցաւ, և ոստիկանութիւնը շուտով միջամտելով, վերջ տուաւ անկարգութեան։

—ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒԱԾԻՆ առթիւ ի Սոֆիա ձերբակալեալ ամեն մարդիկ արձակուած են։

—ԱՒՍՏՐՕ-ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ սահմանագլխին վրայ մերթ ընդ մերթ զինուորականներու միջեւ ծագած կռուոյն վերջ տալու համար, այս օրերս աւստրօ-ռումանական յանձնախումբ մը պիտի գումարուի Վիէննայի մէջ, և այս սահմանագլխոց քանի մը անորոշ կէտերը պիտի ճշդէ։

—ԱՆԳԼԻԱ յառաջ կը տանի շինութիւնն այն երկաթուղեաց որք Աֆղանստանն և Պելուճիստանը կը միացնեն Հնդկաստանի հետ։ Անգլօ-Հնդիկ երկաթուղւոյն մէկ ծայրը Քէդդա հասեր է արդէն։ Մինչ անգլիական երկաթուղիք դէպ ի հիւսիս կը յառաջանան այսպէս, ռուսականներն ալ՝ հակառակ կողմէն՝ դէպ ի հարաւ կը յառաջանան։ Ռուսիա երկաթուղւով և շոգենաւով այսօր Աֆղանեան հողին կցուած է գրեթէ։ Տեսնե՛նք թէ հակառակ ուղղութեամբ շոգեկինք ընթացող այս ահեղ ուժեր ե՛րբ պիտի բախեն իրարու։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կարնոյ առաջնորդ Գեր. Օրմանեան եպիսկոպոսի կողմէ երէկ առաւօտ յԱզգ. Պատրիարքարան հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէր թէ ըստ Կայս. Հրամանի, երեք բանտարկեալք արձակուած են։

Յիշեալ ազգայինք իրենց երախտագիտութիւնն և շնորհակալութիւնն յայտնող հեռագրեր ուղղած են ի Կայս. Պալատն, ի Բ. Դուռն և ի Պատրիարքարան։

Ապօրէն կենակցութեան մ'առթիւ Խասգիւղի Թաղ. Խորհրդոյ տուած հրաշակաւոր պաշտօնագրոյն համար, Քաղ. Ժողովն յանձնարարած էր Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ Հօր, որպէս զի մանրամասն քննութիւն մը կատարելով տեղեկագիր մը ներկայացնէ Վարչութեան։ Արդ. Գեր. Փոխանորդ Հայրն իւր քննութիւնքն աւարտելով տեղեկագիր մը մատուցած է Քաղ. Ժողովոյն եւ 'քննութիւնները' մանրամասն պատմելէ յետոյ, սա եզրակացութեան յանգած է թէ «Խասգիւղի Թաղ. Խորհուրդն եկեղեցական և ազգային օրինաց հակառակ շարժած է ապօրէն կենակցութիւն մը իբր օրինաւոր պսակեալ վկայելով և ազգային կնիք մը դրոշմած է այդ կարգի մեղսալից գրութեան մը վրայ։»

Կը լսուի թէ Խառն Ժողովոյ կողմէ կարգեալ պատուիրակութիւնն, որ պաշտօն ունէր Ուսումնական Խորհրդոյ հետ բանակցելով Նորա կողմէ Ազգ. Վարչութեան վաւերացմանը ներկայացեալ ազգային վարժարանաց բարեկարգութեան վերաբերող ծրագիրը քննել, իւր քննութիւնն աւարտելով համաձայնած էր Ուսումնական Խորհրդոյ հետ։ Կը լսենք թէ Խառն Ժողովն իւր վերջին նիստին մէջ որոշեր է յանձնարարել իւր պատուիրակաց որպէս զի վերստին քննեն այդ ծրագիրն եւ տեղեկագրեն Ժողովոյն։

Հռովմէական Ազգայնոց Պատրիարք Գեր. Ազարեան Սրբազան երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց նախարարի խորհրդական Վսեմ. Տառեան էֆէնտիի հետ։

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ ՔԱՂ. ԺՈՂՈՎՈՅ

Ուղղեալ առ Թաղ. Խորհրդոց Ատենապետութիւնս

Ինչպէս գիտէք, մայրաքաղաքիս եկեղեցեաց և ուրիշ ազգային հաստատութեանց անուան վրայ երբեմն ինչ ինչ պայմաններու ներքեւ այլ և այլ կտակուածներ կը դառնան, կամ իբր կտակ կամ իբր ուխտ, և այս գործողութեանց վերաբերեալ կտակագրերն կամ պայմանագրերն կը մատուցուին Ազգ. Պատրիարքարանի վաւերացմանը։

Ազգ. Վարչութեան Քաղաքական Ժողովն այս մասին Տնտեսական Խորհրդոյ կողմէ մատուցեալ տեղեկագրէ մը հասու լինելով որ այսպիսի պարագայից մէջ Թաղ. Խորհուրդք կը գործեն երբեմն առանց նախապէս ստանալու Ազգ. Կեդր. Վարչութեան արտօնութիւնն, և երբեմն իսկ պաշտօնական գործողութիւններուն աւարտումէն յետոյ կտակագրերն կամ պայմանագրերն չեն ներկայացուցեր Ազգ. Պատրիարքարանի վաւերացման, և կամ Նախորդ պայմանք փոփոխութեամբք կը նշմարուին կեդրոնի վաւերացման մատուցեալ կտակագրերու կամ պայմանագրերու մէջ, և նկատելով միանգամայն որ կտակ կամ ուխտ թէ և ազգային հաստատութեանց իրաւունք մը կամ շահ մը կ'ընծայեն, բայց փոխադարձ պայմաններով ազգային համար պարտաւորութիւններ եւ պատասխանատուութիւններ կը փերդրեն, որոց ներքեւ կը մնան մշտնջենապէս ազգային հաստատութեանց տեսչութիւնք, սկզբամբ հարկ դատեց որ կտակք, նոյնպէս և այս տեսակ պայմաններով ընդունեալ ուխտք կամ ուանդք առանց բացառութեան Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան հաւանութեան և որոշման ենթարկին նախապէս, և հետեւաբար որոշեց որ Թաղ. Խորհուրդք այս կարգի գործոց վերաբերեալ առաջարկութիւններն որ և է կերպիւ գործադրութեան դնելէ առաջ՝ Կեդրոնական Վարչութեան տեղեկագրեն իրենց բոլոր պայմաններով և մանրամասնութիւններով, և անոր արտօնութիւնն ստանալէ յետոյ կատարեն պաշտօնական գործողութիւններն, և պատրաստեն հարկ եղած գրութիւններն։ Իսկ հակառակ պարագայի մէջ կատարուած գործողութիւնք զուրկ նկատուին օրինաւորութենէ և ըստ այնմ անգործադրելի։

Քաղաքական Ժողովս սոյն կարգադրութիւնը ներկայ շրջաբերական գրութեամբ հաղորդելով Պատուարժան Խորհրդոյդ կը յանձնարարեմք անխափան ի գործ դնել զայն նմանօրինակ խնդրոց մէջ։

(Կնիք Ս. Պատրիարքի)

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՈՒԼՂԱՐԻԱ

Կառապան էֆէնտի ասկից առաջ խորհուրդ տուած լինելով Բ. Դրան՝ ետ կոչել Ալէքօ էֆէնտին և Մահիւտ փաշան, որպէս զի այս տնօրէնութեամբ դուցէ քիչ մը հանդարտի հանրային զգացումն ի Պուլկարիա, Բ. Դուռն, ինչպէս յայտնի է, չէր համակերպած այս որոշման։ Այս մերժման վրայ, Կառապան էֆէնտի արձակուրդ խնդրեր է, սակայն կայս. կառավարութիւնն աւելորդ դատեր է այսպիսի արձակուրդ մը տալ Սոֆիայի կայս. պատուիրակին։

Այս առուր Թարիք խմբագրական յօդուածի մը մէջ հետեւեալ կերպիւ կը խօսի պուլկարական գործոց վրայ։

Ուղղակի Պուլկարիոյ վերաբերեալ կարեւոր լուրեր եւ տեղեկութիւնք կը պակսին, սակայն դիւանագիտական ակումբները բաւական զբաղած են Տէրութեանց միջեւ համաձայնութեան կամ անհամաձայնութեան վերաբերեալ զրոյցներով։

Թէեւ Ռուսիոյ եւ Գերմանիոյ միջեւ համաձայնութիւն մը յայտնի կ'երեւի, սակայն ոմանք ալ կան թէ այս համաձայնութիւնն իրական չէ։ Եթէ լաւ խորհուի, Ռուսիոյ եւ Գերմանիոյ այս միջոցիս համաձայնիլը շատ անհաւանական կը թուի։ Ռուս մամուլը, կ'երեւի թէ իւր կառավարութեան մտերմութեան հաւատալը քիչ մը դժուար լինելին յայտարարող լեզու մը գործածել սկսած է։ Հաստատապէս կը կարծուի թէ երկու մեծ Տէրութեանց երբեմն համաձայնիլն եւ երբեմն բաժնուիլն ապագային մեծ վտանգներու պատճառ պիտի լինի։

Փիլիպէէն կը գրեն թէ սեպտեմբեր 1 13ին Ս. Աղէքսանդրի տօնին օրը, երբ կրօնական արարողութիւնք կը կատարուէին Ջարին անուան տօնին առթիւ, քաղաքին պահապան զօրքերն, առաջնորդութեամբ իրենց եւ սպայից նուագածուաց խմբի մը, ռուսական հիւպատոսարանին առջեւ են ցոյց մ'ըրեր են և բարձրաձայն Աղէքսանդր իշխանի վերադարձը պահանջելէ յետոյ, յայտարարեր են որ «եթէ Եւրոպա ուրիշ իշխան մ'ընտրել տալ ուզէ, շատ դէշ ընդունելութիւն մը պիտի ընեն անոր»։

Ազդ. Պոլսէն կը գրեն առ Թարիք թէ Արեւ. Ռումելիի մէջ մէկ քանի օրէ ի վեր կատարեալ հանդարտութիւն կը տիրէ։ Արդէն Սոֆիայէ եկած հրամաններն եւս այս հանդարտութիւնն յանձնարարած էին։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչութեան ֆրանսական պատուիրակ և նախագահ Պ. Օպարէի միամեայ պաշտօնավարութեան շրջանը լրացած լինելով ներկայ ամսոյ 1ին, այդ օրը գումարեալ նստին մէջ Պ. Օպարէ նախագահական աթոռը թողուց անգլ. պատուիրակ Պ. Վինսընդ Բայլարտի։ Բայց որովհետեւ այս վերջինը բացակայ է, ըստ օրինի երեցագոյն անդամին՝ իտալական պատուիրակ Պ. Մանքարտիի առաջարկեցաւ առժամապէս վարել նախագահի պաշտօնը. սակայն Պ. Մանքարտի նկատելով որ Պ. Բայլարտ քիչ օրէն Լոնտոնէն մայրաքաղաքս կը հասնի, խնդրեց որ մինչեւ նորա վերադարձը Պ. Օպարէ չթողու նախագահական աթոռն և ժողովը միաձայնութեամբ համակերպեցաւ այս առաջարկին։

* *

Մէսսէնճէր կ'իմանայ թէ կայս. կառավարութիւնը կը խորհի նորանոր առաջարկներ ներկայել Հանրային Պարտուց Վարչութեան, երկու միլիոնի օսմ. դրամագլուխներու ի հրապարակ հանման համար։ Կը լսուի թէ այդ փոխառութեան տոկոսին և գլխաւորի կանոնաւոր հատուցումն երաշխաւորելու համար, կառավարութիւնն առաջարկած էր Պարտուց Վարչութեան թողուլ Սելանիկի եւ Բօրթօ-Լակոսի ձկնարաններն ինչպէս նաեւ Սելանիկի ու Սէրէզի գաւառաց մետաքսեղէններու տրոց հասոյթներն։ Ասոնք անբաւական նկատուած լինելով, կայս. կառավարութիւնը նոր հասոյթներ աւելցնելու պէտքը տեսած է և կը խորհի, Բաղանիքի տուրքն յատկացնել այս նպատակին։ Կ'ըսուի թէ այս մասին դեսպանատանց կողմէ յարուցեալ դժուարութիւնք մեծաւ մասամբ հարթուած են։

Հանրային Պարտուց Վարչութիւնն եւս Եւրոպացի արժեթղթատէրց հաւանութիւնն ստացած է վերոյիշեալ կարգադրութեանց համար։

Վերջին օգոստոս ամսոյ մէջ Հանրային Պարտուց վարչութեան հասոյթք, մօտաւոր հաշուով մը, հասած են 90,442 ոսկւոյ, մինչ 1885 տարւոյ մի և նոյն ամսոյ հասոյթք բարձրացած էին 95,442 ոսկւոյ։ Այս հաշուոյն մէջ չէ Արեւ. Ռումելիի տարեկան հարկն որ է 15,416 ոսկի։ Վերջին օգոստոսի հասոյթից նուազումն յառաջ եկած է Գուրպան Պայրամի տօնէն։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԴԱՏ ՄԸ

Երկուշաբթի օրը առաջին անգամ լինելով Թիճարէթի Վերաքննիչ ատեանին ներկայացաւ «Խիւտավէրտի Աֆրամ և Ընկերութեան» կողմէ Առեւտրական Ա. Սենեկին դէմ բացուած դատն։ Կը յիշուի թէ յիշեալ Ընկերութիւնը Լօրանտօ Տեարցմէ կը պահանջէր ծորրաքարի (...) հանքի մը շահագործման իրաւունքը, զոր հաստատած էր առեւտրական Բ. Սենեակը, սակայն խնդիրն ի վերջոյ ներկայացուելով Ա. Սենեկին, այս վերջինը Խիւտավէրտի Ընկերութեան աննպաստ վճիռ տուած էր։ Եւ ըստ որում Ա. Սենեկի վճռադիրք վերաքննելի չեն, Ընկերութիւնն անոր նախագահին և անդամոց դէմ դատ բացաւ, ամբաստանելով զայնս թէ օրինաց հակառակ վճիռ տուած են, ևն։

Այս դատն է ահա որ ներկայացաւ Վերաքննիչ ատենին, որուն կը նախագահէր Սուրէնեան Ցովհաննէս էֆէնտի։ Սովորականէն աւելի հոծ բազմութիւն մը լցուած էր ունկնդրաց շրջափակն։ Խիւտավէրտի Ընկերութեան կողմէ փաստաբան կարգուած էր Գոլօլեան Աւետիս էֆէնտի. իսկ Ա. Սենեկի նախագահին փաստաբանն էր Թէվֆիգ պէյ և անդամներէն Գարաեան Սուքիաս էֆէնտի անձամբ ներկայացած էր։

Դատարանն այդ առաջին նստին մէջ [illegible] նաեւ Գոլօլեան էֆէնտիի կողմէ երկրորդ անգամ ներկայացեալ [illegible] մը որուն պատասխանն աւանդելու համար 8 օր պայմանաժամ տրուեցաւ հակառակ կողմին։

Ա. Սենեկի փաստաբանն, ինչպէս յիշուած էր նաեւ իրենց [illegible]ին մէջ, ձեռնհասութեան խնդիր հանեց, յայտարարելով թէ ըստ որում յիշեալ Սենեկի դատավճիռք չեն կրնար վերաքննուիլ Թիճարէթի Վերաքննիչ ատեանին կողմէ, հետեւաբար այս վերջինը ձեռնհաս չէ նաեւ ներկայ խնդրոյն զբաղելու։ Սակայն Գարաեան էֆէնտի եւս խօսք առնելով յանուն իւր պաշտօնակցաց, յայտարարեց թէ իրենք այս պարագայն առաջ կը բերեն իբր օրինական պահանջում մը և ո՛չ թէ դատարանի մը վճռէն խոյս տալու նպատակաւ, բայց որովհետեւ այս առարկութիւն զանազան մեկնութեանց կրնայ առիթ ընծայել, Ա. Սենեակն ետ կառնու իւր սոյն առարկութիւնը։

Այս նախնական յայտարարութիւններէ յետոյ, դատին շարունակութիւնը թողուեցաւ յառաջիկայ շաբթուան։

Աւստրիական դեսպան Պառօն Քալիչէ երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց նախարարին և խորհրդական Տառեան էֆէնտիի հետ։

Ներքին գործոց նախարար Մինիր փաշայի նախագահութեամբ կազմեալ Եմլակի բարւոքման յանձնաժողովն երէկ նոր նիստ մ'ընելով իւր նախորդ որոշումներն ստորագրեց։

Երեկուան Լ. Հէրալտի մէջ կը կարդանք.

«Ուղղութենէ բոլորովին զուրկ են այն զրոյցներ որք շրջեցան վերջերս իբր թէ անգլիական կառավարութիւնն ինչ ինչ մտադրութիւններ ունի Արշիպեղագոսի քանի մը կղզեաց նկատմամբ։ Միջերկրականի նաւատորմն որ այս պահուս իւր աշնային մարզանքները կը կատարէ Եգէական ծովուն մէջ, բաւական քանակութեամբ հանքածխոյ պէտք ունի. հետեւաբար միջոցներ ձեռք առնուած են որպէս զի կարենայ գտնել զայն իրեն յարմարած կղզեաց առջեւ։ Ասոնց մէջ գլխաւոր տեղը կը բռնեն Թասոս և Միտիլլի. կ'երեւի թէ Անգլիոյ Ծովային Նախարարութիւնն այնպէս մը կարգադրած է որ մաս մը հանքածուխ գտնուի այս կղզեաց մէջ, ուր պարագային յորում նաւատորմը պէտք ունենայ։»

Կայս. կառավարութիւնը մտադիր է շրջաբերութենէ ժողվել Մէճիտիէի աւրուած քառորդներն և աքբոնն փողերանոցին մէջ մանր դրամի վերածել զայնս։ Եւրոպական նախարարութիւնը կը խորհի միանգամայն օտար դրամներու ի Թուրքիա մուտքն արգիլել վերստին։

Վիէննայի լրագրաց մէջ կը կարդանք թէ, մայրաքաղաքիս սպանիական նախորդ դեսպան Քոնտ Կոնտէ Վիէննա հասնելուն, սեպտ. 5ին միջօրէի ճաշն ըրեր է Կ. Պոլսոյ սպանիական դեսպանատան առաջին քարտուղար և թարգման Տէտէեան Ցակոբ էֆէնտիի բնակարանին մէջ։

Ինպասող կայս. բանակին Եգիպտոսի մէջ բացուած հանգանակութենէն 1471 անգլ. ոսկւոյ գումար մը հասած է այս օրերս Սպարապետի Դրան։

Անգլ. դեսպան Սըր Էտ. Թօրնթըն Օտեսայի Թղթաբեր շոգենաւէն հասած չլինելով, վաղուան իտալական շոգենաւով պիտի գայ։

Սերպիական դեսպան Պ. Նրուիչ Լոնտոնի դեսպան անուանուած է եւ ո՛չ թէ Հանգստեան պիտի կոչուի, որպէս ծանուցուած էր կանխաւ։ Դեսպանատան նորընտիր առաջին քարտուղար Պ. Միշէլ Միխայլովիչ մայրաքաղաքս հասած է արդէն և իւր պաշտօնի գլուխն անցած։

Թաթար-Բազարճըքէն կը գրեն թէ բազմաթիւ ֆրանսացի, անգլիացի եւ գերմանացի ուղեւորք այդ քաղաքն հասնելով, Փիլիպէի կառախումբով Կ. Պոլիս կ'ուղեւորին Գավաքի առջեւ գարանթինայի չենթարկուելու համար։

Այս առուր Թուրք լրագրաց մէջ հրատարակեալ ոստիկանութեան օրագրութենէն կը քաղենք հետեւեալն։

Ոստիկանութիւնը տեղեկանալով որ Իզմիտէ Հայտար-Փաշա եկող կառախումբն երէկ իւր սովորական ժամուն, այսինքն 11ին, չհասնելով, գիշերուան ժամը 1 ½ին եկած է, պէտք եղած քննութիւններ կատարելով տեղեկացաւ թէ կառախումբը Տիլ Իսկէլէսի կայարանին առջեւ Երսիկէր բեռցած երկու վակոններու բաղխելով զանոնք կոտրեր է և կտորներն ճամբուն վրայ մնալով կառախումբը չէ կրցեր ժամանակին մեկնիլ, սակայն մարդու վնաս չի կայ։

Ըստ Պէօֆըր Էշի, Օսման Տիկմայի վերաբերեալ բոլոր զրոյցք, որք վերահիմն են։ Ապստամբապետը օգոստ 22ին Թամայիէն մեկներ է Սուաքիմի արեւմտեան կողմը շինել տուած ճամբաներն աչքէ անցընելու համար։ Օսման Տիկմա մտադիր չէ եղեր Պէրպէր երթալ և ոտք կոխած չէ ի Խարդումուր հետեւաբար գերի բռնուած չկրնար լինել։ Օսման Տիկմայի կուսակիցք հողային աշխատութեամբք զբաղած են։

Ազդ. Պոլսէն սեպտ. 2/14 թուով կը գրեն.

Արեւ. Ռումելիի հետ երկաթուղւոյ հաղորդակցութիւնք վերսկսան և այս առաւօտ քառասունէ աւելի պարապ վակոններէ բաղկացեալ կառախումբ մը որոշեալ ժամուն մեկնեցաւ մեր կայարանէն դէպ ի Փիլիպէ, ուստից ապրանք բեռցած կառախումբ մ'ալ Ազդ. Պոլիս հասաւ այսօր։

Հաղորդակցութեանց վերսկսումը մեծ գոհունակութիւն պատճառեց տեղւոյս վաճառականաց, որոց մէկ մասն արդէն միջոցներ ձեռք առած էին ապրանքները գետին ճամբով լաստով զրկելու համար, ինչպէս կը լինէր երկաթուղւոյն հաստատումէն առաջ։

Հանդէսը ծանուցանելով թէ Եղուպի մէջ Քեազիմ էֆէնտի անուն անձ մը առանց վկայականի ականաբուժութիւն կ'ընէ, կայս. բժշկական վարժարանի ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ։

Մայրաքաղաքիս անգլիացի նաւատէրք հանրագիր մը տուած էին իրենց դեսպանատան որով, յայտարարելով թէ Շիրքէթի Խայրիէի և Մախսուսէի վարչութիւնք կ'արգելուն իրենց նաւամատոյցները մտնել մեւել փոխագրող նաւաձիգ շոգենաւներն և այս պատճառաւ կերպ կերպ դժուարութիւնք և կռիւներ տեղի կ'ունենան, խնդրած էին որ այս մասին տնօրէնութիւն մը լինի։ Հետեւաբար անգլ. դեսպանատունը խնդիրը թագրիրով մը հաղորդած էր Արտաքին գործոց նախարարութեան, որ ի պատասխանի, յատուկ գրով մը դեսպանատան հաղորդած էր Շիրքէթի և Մախսուսէի վարչութեանց հետ կատարուած բանակցութեանց արդիւնքն։

Մախսուսէի վարչութիւնն յայտարարած է թէ ինք բնաւ արգիլած չէ որ նաւաձիգ շոգենաւք իւր նաւամատոյցներուն մտնեն և պատրաստ է նաւաձիգներէն աւելի դիւրամատչելի եղանակաւ իւր շոգենաւներն յատկացնել մեւելոց փոխադրման։

Իսկ Շիրքէթի վարչութիւնը ծանուցած է թէ նաւաձիգ շոգենաւուց իւր նաւամատոյցներուն մտնելն հակառակ է իւր մենաշնորհի պայմանաց և Վօսփորի մէջ բանող շոգենաւուց երթեւեկութեան արգելք կը լինի, բայց և այնպէս պատրաստ է դիւրամատչելի եղանակաւ իւր շոգենաւները վարձու տալ։

Անգլիական հիւպատոս Պ. Ֆաուէլթ, նախընթաց օր Փէրա Մէտիքէլ ակումբն հրաւիրեց հանրագրին ստորագրող անգլիացիներն և վերոգրեալ տեղեկութիւններն հաղորդեց. ներկայք պահ մը խորհրդակցելէ յետոյ շնորհակալութիւն յայտնեցին դեսպանին որ հաճած էր իրենց հանրագիրը Բ. Դրան հաղորդել, և խնդրեցին որ յանուն ստորերնակ անգլիացւոց՝ շնորհակալութիւն յայտնուի Բ. Դրան այս հոգածութեան համար։

ՏՕՔԹԷՕՐ Տ. ՊԱՊԱԵԱՆ

Որ իրեն մասնաճիւղ ընտրած էր մանկաբարձութիւն և կանանց ծննդական գործարանաց հիւանդութիւններն, այս անգամ Փարիզի մէջ եւս բժշկական այս ճիւղին հետեւելով կատարելագործած է իւր արհեստը և այժմ վերադարձած լինելով կը գտնուի ամեն երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը ժամը 6 էն 8 կամուրջին դիմաց Գէչիւքեան եղբարց դեղարանը։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Պետրպուրկ, 16 սեպտ.

Վիէննայի ռուսական դեսպանատան զինուորական կցորդ զօրավար Քաուլպարս Պուլկարիա կը ղրկուի ոչ թէ իբր բարձր Գոմիսէր, այլ դիւանագիտական գործակատար։

Լոնտոն, 16 սեպտ.

Սթանտըրտ խորհուրդ կուտայ կառավարութեան խոհեմ ընթացք բռնել Արեւելեան գործոց մէջ։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՆՔԱ

Լոնտոն, 16 Սեպտեմբեր

Անգլիոյ Պանքային շաբաթական հաշուեկշիռ՝ նախորդ շաբթուան հաշուեկշռոյն հետ բաղդատմամբ՝ հետեւեալ տարբերութիւնները ցոյց կու տայ

Պահեստի մետաղեայ դրամ — յաւելում — անգլ. ոսկի	168,000
Փոխանակագիր եւ այլ թղթեր — յաւելում — անգլ. ոսկի	516,000
Պանքնոթք պահեստ — յաւելում — անգլ. ոսկի	51,000
Պահեստը դրամոց հաշուեկշռութիւնն յանձնառութեանց հետ	42 ½ %

[illegible]

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 5 սեպտ.

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

Լոնտոնի վրայ պահանջի	......	110 5/8
» » » (վճռելի)	......	110 1/4
» Բարիզի » (պահանջի)	......	22 82 1/2
» » » (վճռելի)	......	22 90

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. D. Սերի)		15 37
Գործոյն գոցուելէն վերջը	»	15 37
Այսօր մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	15 35
Բարձրագոյն գին		15 35
Նուազագոյն »		15 34
Կէս օրին		15 34

ԽՈՒԹԻԳՐԱՃԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ		35
Այս առաւօտ		32 15
Կէս օր		33 10
Նախորդութիւն 1858) » 1862)	A. Սէրի	21
» 1860) » 1863) » 1872)	B	14 10
» 1865) » 1869) » 1873)	C	15 35

ԻՒՆԻՖԻԷ Եգիպտական

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	82
Այս առաւօտ բացուեցաւ Գ. Կ.	82 20
Կէս օրին	82 20

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Գ. Կ.	Անգլ.	3 8
Գրէտի ժէնէրալ	Գ. Կ.	Օսմ.	5 28
Պանք տը Գոնս.	»	»	4 35
Լոռ. Շաւեր է Քալէօր...	»	»	3 12
Տրամուէյ		»	280
Ռումելիի երկաթուղի		Ֆր.	34 75
Անգլիական ար Բրիտանիթէ		»	—
Հանքերթ Լաւրիոնի		»	63

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի ...... ղրշ.	...	100
20 ֆրանքնոց ...... »	...	88 6
Անգլիական ոսկի ...... »	...	110 28
Բոլ իմբերիալ ...... »	...	90 28
Մեճիտ ...... »	...	51 20
Աւստրիական թղթադրամ ...... »	...	9 25
» արծաթ ...... »	...	88 25
Ֆիօրին ...... »	...	8 32
Մէճ. արծ. (առբ.) ...... »	...	108 2
Վեցնոց ...... »	...	102 30
Հինգնոց ...... »	...	102 15
Տէթ պիք ...... »	...	97 30
Թառ. սիէ ...... »	...	15 10

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 16 Սեպտեմբեր, ժամ 6 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	100 7/8
Օսմ. » Սէրի Դ. բացուեցաւ	13 15/16
» » » գոցուեցաւ	13 3/4
» » » Ա.	21 1/4
» » » Բ.	14 1/4
» » » Գ.	13 3/4
Օթօման 1871	73 1/2
Փոխառութիւն 1877	86 1/4
Պանք Օթօման	9 3/4
Ռուսական փոխառ. 1873	98 1/4
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)	74 3/8
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	96 3/8
Տայրա Սանիէ	72 3/4
Տօմանիալ (փոխառ. Ռօչիլտ)	94 1/2
Հունգարական պարտաւորութիւն 4%	— —
Փոխանակութիւն Պարիզի վրայ	— —

Վիէննա, 16 Սեպտեմբեր, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 35
Օսմանեան երկաթուղի	16 20

Բարիզ, 16 Սեպտեմբեր, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	110 15
» » 3 %	82 72 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	14
» » » գոցուեցաւ	13 90
» » Սէրի Բ.	14
» » Գ.	13 90
Օսմանեան երկաթուղի	33 75
» Բէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթօման	496 25
Գրէտի Լիոնէ	540
» Ֆօնսիէ	1396 25
Համբ. Լիոնի	1235
Սուէզի ջրանցք	2023 75
Նոր Օսմանեան 5 % 1877ի	101 3/4
Իտալական Ռանթ	100 35
Եգիպտական միացեալ	376 25
Սպանիական (արտաքին)	62 3/8
Բրիտանիթէ Թիւրք	348 75
% Հելլենական	— —
Չէք Լոնտոնի վրայ	25 30

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

Վերջին թղթաբերով առնուած ռուսական լրագիրներն, առհասարակ, կը պարսաւեն Աղէքսանդր Իշխանն և նորա գործունէութիւնն ի Պուլկարիա, ապա կը յայտարարեն թէ Ջարի հեռագիրն ազդած է նորա վրայ որպէս կայծակի հարուած։ Եւ այս պատճառաւ տեսնելով իւր անելանելի կացութիւնն, հարկադրուած է խոնարհիլ «ամենաողորմած կայսեր», հեռանալով Պուլկարիայէն զոր բարոյապէս կործանեց իւր եօթնամեայ պաշտօնավարութեան միջոցին։

Իսկ Պուլկարիոյ ապագայ իշխանի ընտրութեան առթիւ, շատ անորոշ կը խօսին. մինչեւ այժմ այնպէս կը յայտնեն իբր թէ Ռուսիա ո և է մասնաւոր ընտրելի չունի, այլ պիտի գործէ համերաշխութեամբ Եւրոպայի։

Նովոյէ Վրէմիա խստութեամբ կը պախարակէ անգլիական քաղաքականութիւնն ի մասին պուլկարական խնդրոյ։ Աղէքսանդր Իշխանի վերջին վերադարձն ի Պուլկարիա նոյնպէս կը վերագրէ անգլիացի մեքենայութեանց . . .

«. . . Ըստ մեր տեղեկութեանց Աղէքսանդր Իշխան Աւստրիա հասած ժամանակ ստացած է Վիքդորիա Թագուհւոյն մի ինքնագիր նամակն որ կը քաջալերէր զայն . . . Միւս կողմէ անգլիական դիւանագիտութիւնն ալ ազդեցութիւններ ի գործ կը դնէր Պուքրէշի, Փիլիպէի և Կ. Պոլսոյ մէջ։

«Այս առաջին անգամն չէ, կը յարէ Վրէմիա, որ մենք իրարու կը հանդիպինք Անգլիոյ հետ Պալքանեան Թերակղզիի մէջ։ Անգլիական քաղաքականութիւնը մասնաւոր խնամով եւ խանդով կը գործէ մեր դէմ թշնամական ոգւով եւ այս այնպիսի պարագաներու մէջ, երբ Գերմանիոյ եւ Աւստրիոյ հակադդեցութիւնք կարծես կը տկարանայ։ Սակայն եւ այնպէս Անգլիա միշտ խոյս կուտայ բացարձակ թշնամութիւն արտայայտելու մեր նկատմամբ։ Այնտեղ ուր պարագայն կը բերէ այլոց թիկունքէն ազդելու, այնտեղ Անգլիա անսովոր ու գերբնական քաջութիւն կ'զգենու եւ դրդումներ ընելու ու գրգռութիւններ յառաջ բերելու մէջ կծծիութիւն չըներ։ Անգլիական դիւանագիտութիւնն իւր ամբողջ ճարպիկութիւնն ու վարպետութիւնը մէկ նպատակի մէջ կեդրոնացուցած է. կոյր գործիք ընել իրեն այլ եւ այլ ազգեր ընդդէմ Ռուսիոյ . . . վերջերս Լորտ Սալիզպըրիի դաշլիճի ծովային նախարարն օգտաւէտ համարեց հանդարտեցնել անգլիական հասարակութիւնն, ի հաշիւ Կեդրոնական Ասիոյ։ Շեֆիլտի միդինկին մէջ կանխաւ բարեյաջող ընթացք մը խոստացաւ Ասիական գործոց երկար տարիներու համար։ Ասիական հորիզոնի վրայ երեւցող ամեն սեւ ամպեր չափազանց խիստ կը ներգործեն իւրաքանչիւր անգլիացիի ջիղերու վրայ, եւ եթէ կարելի լինէր ապահովագրել Ասիան, այն ժամանակ Անգլիա վշտակրութեան եւ մտատանջութեան երեսէն ազատ պիտի լինէր։ Սակայն արդարեւ կարելի է ապահով լինել թէ Հնդկաստան չպիտի կրէ ո և է հարուած քանի որ Լոնտոնի մէջ կը թագաւորէ պահպանողական կառավարութիւնը։»

Վարշաւիա Ռուսիոյ ամենէ արդիւնաւէտ քաղաքը կարելի է համարել։ Այդ քաղաքի մէջ այլ եւ այլ արուեստից արտադրութիւններէն վերջին տարուան մէջ ստացուած է 38,446,820 ռուբլի։ Ամենէ առաջին տեղը գրաւած են մսավաճառներն որ նոյն տարուան ընթացքին վաճառած են 7,985,000 ռուբլիի միս։ Երկրորդ տեղը կը գրաւեն զանազան կարգի հացագործներն որ վաճառած են 6,685,000 ռուբլիի հաց. ապա կուգան դերձակները 4,135,700 ռուբլիի, կօշկակարները 2,992,100 ռուբլիի եւն։ Մի եւ նոյն տարին զանազան արհեստից գործարաններու մէջ կ'աշխատէին 5,800 վարպետներ, 14,000 վարպետի օգնականներ եւ 20,000 էն աւելի գործաւորներն կամ «արհեստ սովրողներն» որպէս կ'անուանեն Բոլոնացիք։ Ցառաջադրեալ փաստերը կրնան գաղափար մը կազմել տալ մեզ թէ Վարշաւիոյ մէջ ո՛րչափ յառաջդիմած են արհեստներն եւ թէ բնակչաց ո՛րպիսի մեծամասնութիւն մը արհեստով կ'զբաղի։

Օգոստոս 25ին փակուեցաւ Նիժնի Նովկորոտի մեծ տօնավաճառն։ Տօնավաճառի յանձնաժողովն, նահանգապետի նախագահութեամբ, զբաղեցաւ Բագուի տօնավաճառի բացման խնդրով։ Եւ որոշուեցաւ բանալ այդ տօնավաճառ. մայիս 6էն մինչեւ յունիս 1։ Ցայտնի է որ ցարդ տօնավաճառի քաղաք չկար Կաւկասիոյ մէջ և միայն ներկայ տարւոյ սկիզբէն խորհուրդ յղացուեցաւ տօնավաճառ հաստատել ի Բաքու, որ օրէ օր առեւտրական նշանաւոր քաղաք մը կը դառնայ։ Տօնավաճառի հաստատումն առանձնապէս մեծ շահ մ'է Կաւկասիոյ ժողովրդեան։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ
«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ԶՄԻՒՌՆԻԱ, 1 Սեպտ.

(Մեր մասնաւոր Թղթակցէն)

Ամսոյս 30ին՝ շաբաթ օր՝ Զմիւռնիոյ հայ հասարակութիւնն ծանր կորուստ մ'ունեցաւ յանձին Վարպետեան Խաչատուր էֆէնտիի որ կարճատև այլ տաժանելի հիւանդութենէ յետոյ կնքեց իւր մահկանացուն, ի խոր սուգ թողլով սիրասուն հարազատներն, ծանօթ բարեկամներն և համայն Զմիւռնիոյ հայ ժողովուրդն։ Մի և նոյն օրն կատարուեցաւ տխուր հանդէսն յոյժ արժանավայել շքով։ Ցուղարկաւորութեան գլուխն կը գտնուէր Մելքիսեդեկ Սրբազան Հայրն հանդերձ քահանայիւք և երգեցիկ մանկանց խմբով՝ ծաղկեայ պսակք ի գլուխ. դագաղի սև պաստառն կը կրէին հանգուցելոյն բարեկամներէն չորս երևելի ազգայինք. բարեկամաց կողմանէ նուիրեալ անթիւ ծաղկի փունջեր դիակիր դագաղն կ'ողողէին, ում կը հետևէին գլխիկոր հանգուցելոյն սգակիր հարազատք, ազգականք, բարեկամք, երևելի ազգայինք, օտարազգի ծանօթք և ամէն դասակարգէ խուռն բազմութիւն մը։ Ցաւարտ կրօնական արարողութեանց Ս. Առաջնորդ Հայրն յոյժ սրտառուչ դամբանական մը խօսելով գովեց և գրուատեց երիտասարդ հանգուցելոյն ընտիր բարեմասնութիւններն։

Խաչատուր Վարպետեան կը վերաբերէր Զմիւռնիոյ հարուստ և յոյժ պատուաւոր ընտանիքի մ'որ բոլոր անդամք, ինչպէս նաև ազնուահոգի հանգուցեալը, նշանաւոր հանդիսացած են, իրենց առ ազգն մատուցած մեծ և օգտակար ծառայութեամբք։ Ազգասէր, առատասիրտ, ազնիւ և համեստ բնաւորութեամբ օժտեալ եռանդուն և համակրելի երիտասարդ մ'էր ողբացեալ Խաչատուր էֆէնտին. շատ օգտակար ծառայութիւններ ըրած էր ազգին. ի մէջ այլոց նորակազմ Արևելեան Ակումբին հիմնադիր և գործօն անդամներէն մին էր և որուն բացման համար չարաչար աշխատեցաւ առանց գոնէ մէկ ամիս վայելելու. մեռած օրը ի նշան սգոյ Արևելեան Ակումբը գոցուեցաւ։

Խաչատուր Վարպետեանի մահուամբ ընտանիքը կը կորսնցնէ իւր պատուական անդամներէն մին, բարեկամներն անկեղծ սիրտ մը և ազգն ընտիր զաւակ մը։ Կորուստը մեծ է, բայց մարդկային ամէն ջանքերն և բժշկական դարմանները կատարելէ ետքը պէտք խոնարհինք նախախնամական անհասանելի կամաց առջև, քանի որ մահուան վճիռն արձակուած է։ Երիտասարդ հանգուցեալը կը թողու յոյժ պատուաբեր անուն մը որ միշտ պիտի յիշատակուի և այս պիտի ըլլայ գորովագութ ընտանեաց միակ մխիթարութիւնը։

Պ. ՇԸՎՐԷՕՅԼԻ
ՀԱՐԻՒՐԵՐՈՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Պ. Շըվրէօյլի հարիւրերորդ տարեդարձին առթիւ պատրաստեալ հանդէսները վերջացան սեպտեմբեր 1ի չորեքշաբթի երեկոյ խնջոյքով մը՝ որ տրուեցաւ երևելի ծերունւոյն Քաղաքապետութեան ապարանաց Սէն-Ժան սրահին մէջ։ Սրահին ծայրը բարձրաւանդակի մը վրայ պատրաստեալ էր պատուոյ սեղանը՝ որուն կը նախագահէր Պ. Շըվրէօյլ, և որուն քով նստած էին Պ. Բիթիէ զօրապետը՝ որ կը ներկայացնէր Հանրապետութեան Նախագահը. Պ. Կոպլէ, Նախարար Հասարակաց կրթութեան. Պուլանժէ, պատերազմական գործոց. Լոքրուա, ճարտարարուեստից և առևտրական գործոց, Տըվէլ, երկրագործութեան. Ֆլոքէ, Նախագահ Երեսփոխանաց ժողովոյ, ևն. ևն. Կոչնականք ոգևորեալ էին, եւ սրահը շքեղութեամբ լուսաւորեալ կ'ընծայէր խիստ սիրուն տեսարան մը։ Ծառայող սպասաւորք ուսերնուն վրայ կը կրէին Փարիզ քաղաքին գոյներով, այսինքն կապոյտով և կարմիրով շինուած հանգոյց մը։

Մինչդեռ ասոնք ճաշ կը բաժնէին, ամեն ոք կը մտածէր Պ. Շըվրէօյլի վրայ՝ որուն պատւոյն համար կը տրուէր այս խնջոյքն։

Այս երևելի հարիւրամեայ բնաւ ձուկ չիկեր, չորս տեսակ ձուկ հրամցուցին իրեն. կենացը մէջ առաջին անգամ գինի խմեց, գաւաթ մը շամբանիա, որ հասարակաց կրթութեան նախարարին խիստ պատեհագոյն կերպով առաջարկած կենդանութեան բաժակաւ քաջալերուած եկած ըլլալու է իրեն։ Ճաշի ատեն Հանրապետութեան նուագարանները Պահպանաց սրահին մէջ կեցած շատ կտորներ նուագեցին։

Երբ Քաղաքապետութեան ապարանաց ժամացոյցն ութերորդ ժամը հնչեցուց, լռութիւն մը տիրեց սրահին մէջ. խօսակցութիւնք դադարեցան, և Պ. Ժանսէն, անդամ գիտութեանց Ակադեմիային, սկսաւ խօսիլ.

«Պա՛րոններ, ըսաւ, Պ. Շըվրէօյլ ծնած է 1786 օգոստոս 31 ին, երեկոյեան ժամ 8 ին, հետևապէս ճիշդ հարիւր տարի որ այս աշխարհիս լոյսը կը տեսնէ. չեմ ուզեր ճաշին վերջին սպասել ի կենդանութիւն իւր բաժակ առաջարկելու համար։

Բոլոր կոչնականք պատասխանեցին Պ. Ժանսէնի բաժակին երկարատև ցնծութեան ձայներով։

Ճաշին վերջերը Հասարակաց կրթութեան Նախարար Պ. Կոպլէ սկսաւ խօսիլ. ահաւասիկ իւր ատենախօսութիւնը.

«Պա՛րոնայք. բաժակ կ'առաջարկեմ ի կենդանութիւն Պետութեան գլխոյն Պ. Ժիւլ Կրէվիի, Նախագահի գաղղիական Հանրապետութեան, որ իւր արժանաւոր ներկայացուցիչն ունի աստ։ Պ. Բիթիէ զօրապետ պիտի բարեհաճի ըսել Հանրապետութեան Պ. Նախագահին որ իւր պատկառելի անունը նախագահած է պսակելու այս հանդէսս՝ որ իրաւամբ կոչուեցաւ այսօր հանդէս հայրենասիրական և ազգային։

«Այս պսակս մամուլի Յանձնաժողովոյն գործն է և ներեցէք ինձ նախ շնորհակալ ըլլալ իրեն այս պատուոյս համար զոր ինձ ընծայեց իւր խնամոք պատրաստեալ խնջոյից նախագահութիւնն ինձ տալով։ Կը կատարեմ այս պաշտօնս բոլորով սրտիւ և ամենայն պատուութեամբ. Թէպէտև ես ալ կը կրեմ ամեն քաղաքական մարդոց ընդհանուր եղած վիճակը՝ որով խիստ քիչ անգամ կը վերծանէին մամուլին նետերէն, այսու հանդերձ նա իւր ազատութեանց համար ինձմէ աւելի ջերմեռանդ սպասաւոր մը չկրնար ունենալ. մանաւանդ գիտեմ թէ ամեն բան կը մոռցուի, երկպառակութիւն, վէճ, ոխակալութիւն երբ հարկ կ'ըլլայ իրեն պատրաստել գթութեան մեծամեծ ցոյցերէն մին ի նպաստ դառն թշուառութեան հասարակաց, կամ ազգային երախտագիտութեան վասն փառաց հայրենեաց։

«Նաև շնորհակալ կը մատուցանեմ Փարիզու Քաղաքապետական խորհրդին՝ որ այսն հանդէսս տուաւ իւր արժանաւոր վայելչութիւնը, ընծայելով մեզ Քաղաքապետութեան ապարանաց շքեղ հիւրընկալութիւնը։ Փարիզ՝ ռամկապետական մեծ քաղաքը՝ պարտէր փութով և եռանդով բանալ գիտութեան առջև, զայն աւելի մեծարելու համար, հայրենի տան դռները. հետևապէս այսպէս ընելով՝ մի անգամ ևս կ'ապացուցանէ թէ ստուգապէս սիրտն է Գաղղիոյ, և ամեն ինչ որ իրեն վերաբերութիւն ունի և կը պատուէ զինքը, արձագանգ կ'ունենայ աստ։

«Պա՛րոնայք, ես ելայ այս աւուր գիւղագին, այսինքն Պ. Շըվրէօյլի կենդանութեան բաժակ առաջարկելու. կ'ըսեն իրեն համար, և ես այս առաւօտ յիշեցի, թէ աշխատութիւնն երբէք զինքը չէր յոգնեցուցած. բայց ի՛նչ մտածելու եմք բոլորովին յաղթանակի ուրախութեան նուիրեալ այս երկու աւուրց վրայ. շնորհակալ ըլլանք մեր փառաւոր հիւրին՝ որ թոյլատրեց մեզ ազատ շրջան տալ մեր եռանդեան և բարեմաղթենք որ մեր յայտնած զգացմանց այնչափ արտայայտութիւնք և ո՛չ իսկ մէկ վայրկեան վէզքանեն այն զօրութիւնն ու կորովը՝ զոր աշխատասէր հարիւրամեայ կեանք մը անեղծ պահած է։

«Պա՛րոնայք, մեք այսօր տօնեցինք Պ. Շըվրէօյլի բոլորած դարն. այս երեկոյ դարձնենք մեր հայեացքն և խիղճերն յապագայն. իրեն պէս աշխատող եւ գործօղ մը կարելի չէ հանդիպել մաղթել. Ես կ'ըմպեմ ի դարն՝ որ կը բացուի Պ. Շըվրէօյլի առջեւ, և յոյսով կը յուսանք տեսնել նորա երկար ժամանակ երջանկաբար թեւակոխելն. Ես կ'ըմպեմ ի տեւողութիւն իւր ֆիզիքական և մտաւորական զօրութեան, կ'ըմպեմ ի նոր երկայնութիւնս նորա վասն յառաջդիմութեան գաղղիական գիտութեան։ Այսօր մեր կողմանէ իրեն յայտնուած ամեն հիացում, յարգանք, երախտագիտութիւն, համակրութիւնք և բարեմաղթութիւնք՝ ամփոփելով ի մի բան կը գոչեմ, կեցցէ՜ Պ. Շըվրէօյլ։

«Եւ այժմ, ո՜վ երևելի և պատկառելի վարժապետ, ներեցէք ինձ ուղղել ձեզ աղաչանք մը. դուք ալ բան մը ըրէք մեզի համար, բան մը՝ որ տայ այս տօնիս, այս ձեր տօնին իւր ճշմարիտ յատկանիշը. բան մը՝ որ միացնէ զմեզ ամենեւին հաւասարապէս միևնոյն զգացմամբ եւ ցնծութեամբ։ Ձեր կենաց մէջ առաջին անգամն ըլլալով ձեր գաւաթին մէջ լեցուցէք այս ճշմարիտ գաղղիական գինիէն քանի մը կաթիլ գինի, որովհետեւ մերն է այս գինին, մեր ցեղին և ազգին յատկութիւններն ունի, և իւր հեղուկ ոսկւոյն մէջ, եռանդն թեթեւ փրփուրին տակ վեհանձնական եռանդ մը կը խառնէ փայլուն ոգւոյ մը։

«Եւ ամենքս միասին բարձրացնենք մեր գաւաթը, կեցցէ՜ Գաղղիա»։

Պ. Շըվրէօյլ կ'ըմպէ այն ատեն իրեն համար լցուած գաւաթ մը շամպանիա, մինչդեռ բոլոր կոչնականք իրենց դարձած գաւաթ ի ձեռին կ'ողջունեն զինքն ցնծութեան ձայներով։

Վերջը Պ. Ֆլոքէ, Նախագահ Երեսփոխանաց ժողովոյ, կը խօսի այսպէս.

«Պա՛րոն, չորս տարի առաջ իւր աշխատակիցներէն վերականգնեալ այս Քաղաքապետական ապարանացս մէջ իբր հաւաքատեղ օրն 1882 Յուլիս 14ին պատիւ ունեցայ յանուն Փարիզ քաղաքի հրաւիրելու զձեզ բազմելու մեր եղբայրական խնջոյից սեղանը, զձեզ որ երիցագոյնն էք գիտնոց, առ ընթեր ամենահ երիցագոյնին բանաստեղծից։

«Այսօր ևս բարեբաստիկ կը համարիմ զիս ձեզ խօսելու և հաւատարիմ թարգման կանգնելու իմ ազգային երեսփոխան ընկերակիցացս միաձայն զգացման, յարգանօք խոնարհելով ձեր աշխատութեան, պատւոյ և արժանեաց երկարաձիգ կենաց առջև։

«Ո՛րչափ իրողութիւնք, Պա՛րոնայք, այս երկար կենաց մէջ, և ո՛րպիսի պատմութիւն կը յարուցանէ մարդուս սրտին մէջ այս պարբերութիւն և ուժեղ մարդուս միայն տեսութիւնը. մարդ մը որ 1786 էն սկսեալ դարը ամբողջապէս բոլորեց. մտածեցէք միանգամայն թէ այս վաղեմի ականատես վկայն՝ որուն հանճարեղ յիշողութիւնը յաղթահարած է տարիներու, այս անշահասէր ականատեսն ինչե՛ր կրնայ պատմել մեզ այնչափ մեծամեծ դէպքերով լի մեր ազգային կենաց վրայ. դրութեանց, համախմբից, ժողովրդականութեանց բարձրացումն ու անկումն, ազատութեան և բռնապետութեան ոգւոյն, հանրապետութեանց եւ միապետութեանց յաղթանակութիւններուն արագընթաց շարայարութիւնք՝ որք կը թուին դատապարտուիլ համահաւասար անկարողութեան. հայրենեաց փառաւոր ուրախութիւնները եւ անարժան սուգերը. ամենէն զօրաւոր տենչեր, ամենէն ջլատիչ պարտութիւնք, ամեն զարթմունք և ամենայն անկմունք. ամեն մոլեռանդութիւնք և ամեն հրաժարմունք. ամեն առաջարկեալ խնդիրք և այնչափ անկարելի լուծմունք։

«Սակայն մինչդեռ պատմական արարուածք կը խառնին այսպէս մեր մտաց մէջ, մինչդեռ մեր աչաց առջեւ ընկերական փիլիսոփայութեան ջահը կը թուի խուսել ձեռքէ ձեռք անցնելով և տիեզերական տարակուսանաց մթութեան մէջ մարիլ լըպանալով, կը բաւէ մեզ դիտել մեր պատկառելի հիւրը, որպէս զի ուրիշ լոյս մը ծագի փայլուն և մաքուր. գիտութեան ջահն է այս զոր կը բանէ այս անխոնջ աշխատողը զօրաւոր և ապահով բազկաւ, այնպէս իւր երևելի նախորդք՝ որոց անուանք արձանագրեալ են պատմութեան մէջ, ինչպէս ամեն ուսեալ մարդիկ՝ որոց ժամանակակիցն եղաւ յաջորդաբար Պ. Շըվրէօյլ. սա՛ է այն հրեղէն սիւնը որ երբէք չընկրկիր, այլ կը բարձրանայ ժամէ ի ժամ աւելի ուղիղ և աւելի բարձր, լուսաւորելով զաշխարհ պայծառափայլ լուսով, անդադար մարդկութեան հայթայթելով նոր զօրութիւն մը, աւելի զօրաւոր զէնք մը՝ զոր պիտի գործածէ քաղաքակրթութեան, արդարութեան, բարեկեցութեան գործոյն աստիճանի մը բարձրանալուն համար։

«Ո՛հ, ինչպէս որ յայտնի է, այս գործունեայ, գործնական գիտութեան, նոյնպէս նորա ճշմարիտ և մեծամեծ սրբոյն Շըվրէօյլ նուիրած եւ ուխտած է հաւատարմութիւն մը՝ զոր բնաւ յեղափոխութիւն մը չ'կրցաւ կործանել։ Սակայն, Պա՛րոնայք, հիմնալով հանդերձ այն ապահովութեան վրայ զոր խոհ ն կուտայ գիտական առածից զօրաւոր ճշմարտութիւնն, զգուշանանք ապերախտութենէ, անտարբերութենէ և սկեպտիկութենէ առ այնիւ փառաւորութիւնս գաղափարին՝ երբ ընկերական յառաջադիմութեան հետամուտ կ'ըլլայ։ Վասն զի մթին դարուն գիտութիւնն, այն գիտութիւնն՝ որուն հարիւրամեայ անձնաւորութիւնն է Շըվրէօյլ, սոյնահետեւ պիտի ըլլայ իւր հրաշալի գործիքն, իւր սպասեալ կանոնաւորիչը։

«Ասոր համար, գալով առ հրապարակաւ պատուելու՝ գիտութեան ամենաբարձր ճշմարտութեանց խաղաղիկ հետազօտութեան նուիրեալ աշխատասէր կեանքի մը հարիւր տարիները, մենք որ դարուս եռանդեանց խառնուեցանք քաղաքական ճշմարտութիւնը ձեռք բերելու համար, կ'զգանք մեր հաւատոյ հաստատութիւնն և մեր համոզման մեծնալը, թէ մարդկութեան ամենէն արժանաւոր ընկերական և քաղաքագիտական դրութիւնն է այն՝ որ յարգանք կը մատուցանէ գիտութեան, որ կը խոնարհեցնէ անոր առջև ամեն արգելք, կ'ապացինէ ամեն նախապաշարմունք, կուտայ անոր ամենամեծ իշխանութիւն մը հասարակաց գործոց կանոնաւորութեան համար, որպէս զի լայնարձակ ճանապարհ մը բանայ անոր օրինաւոր գերազանցութեան, տալով մանկան խելքին աւելի հմտութիւն, եւ մարդուն ազատ մաքին աւելի ազատութիւն։

«Աստ այս մտածութեամբ է որ կ'ընկերակցիմ այս աւուր խօսուածներուն, փառաւորելու համար գիտութիւն և զգիտնականն՝ որուն հարիւրերորդ տարեդարձը կը տօնեմք այսօր, և այն բաժակին՝ որ առաջարկուեցաւ մեր սիրելի և խիստ պատկառելի երիցագոյն ընկերոջ և ներկայացուցչաց գիտութեան, որք կը շրջապատեն զնա եւ կը զարդարեն այս հանդէսս»։

Ծափահարուեցաւ Պ. Ֆլոքէի ճառը. յետոյ պատերազմական նախարար Զօր. Պուլանժէ խօսեցաւ հետեւեալ կարճ ատենաբանութիւնը.

«Զօրականք ևս կը կամին և պարտին մասնակցիլ ճշմարտապէս ազգային տօնիս. և յանուն նոցա կողջունեմ այս քաջ հայրենասէրը՝ որ այնչափ ազնիւ կերպով 15 տարի առաջ կը բողոքէր Փարիզ քաղաքին և նորա գիտական հաստատութեանց ռմբակոծութեան դէմ. առ Շըվրէօյլ»։

Կրկին ծափահարութիւններով ընդունուեցան նախարարին խօսքերը։ Վերջը լսուեցաւ Պ. Ժանսէնի ատենաբանութիւնն որ յանուն գիտնոց ըսաւ թէ ամեն գիտունք կը պարծին Պ. Շըվրէօյլի ընծայուած յարգանօք և մեծարանօք, վասնզի այս մեծարանաց մէկ մասը կը ցայտէ նոյն իսկ գիտութեան վրայ։ Ամենքը երախտագէտ են նոցա՝ որ մտածեցին թէ այս մեծարանք պարտէին [illegible] սահմանէն դուրս ելնել և չպահել ի սկզբան ունեցած միակ գիտական բնոյթն։

Պ. Ֆուքիէ կարգադիր Յանձնաժողովին պաշտօն ընդունած էր յանուն մամուլի խօսելու։ Պ. Ֆուքիէ խօսելու սկսելով ըսաւ թէ Պ. Շըվրէօյլի համար՝ որուն կեանքը գեղեցիկ, օգտակար եւ երկար եղաւ, իւր երկարակեցութիւնը՝ փառք մը և դրեթէ վարձատրութիւն մ'եղաւ. իսկ իւր ժամանակակիցներուն համար երջանիկ պատահար մ'է որ իրենց առիթ կուտայ ամբողջ դար մ'ապրող մարդու մ'անձին վրայ ճաշակելու մէկ դարու իմաստութիւնը։

Ահաւասիկ Պ. Ֆուքիէի ճառին վերջաբանը.

«Բիչ մը յառաջ յիշուեցաւ որ Պ. Շըվրէօյլ շատ աշխատութիւն տուած է գիտական մամուլին համար. բայց նաև ուրախութիւն ունեցաւ տեսնելով գիտական մըտաց և մեքենային ամեն կողմ մեծնալը, քաղաքագիտութիւնը պաշարելն, նոր հիմ մը տալը քննադատութեան և ստեղծագործութեան ներքին ներշնչելը։ Ինքը ճանչցաւ զմամուլ առաջին կայսրութեան ժամանակ, այն ատեն ո՛չ ինչն ալ ամենուն պէս աւար թերթերու կը հարցնէր Գաղղիոյ մէջ պատահած բաները. ճանչցաւ Պետութեան վերահաստատութեան ժամանակի պատերազմական մամուլը, որ լի էր սպառնալիքով եւ կիրք կ'արծէր. ճանչցաւ նաեւ այս աւուր մամուլը՝ որուն պակասութիւններն ու տկարութիւններն ամենէն լաւ գիտեմ ես, բայց որ արժանիք ունի, առաջուընէ նուազ քաղաքագիտական ըլլալով, հասարակաց մէջ տարածելու համար ճաշակ և եռանդ գիտական ճշմարտութեանց, փորձառութեան համբերատար մեթոդներ և յառաջադիմութեան այն գերագոյն ծանօթութիւնը որ կը թոյլատրէ ամեն բան յուսալու, ամենայն ինչ պատրաստել և ամեն բանի սպասել գիտնալու պայմանաւ։

Մամուլը, Պարոն, սորվեցուց նաեւ բազմութեան, հիանալ, յարգել, սիրել ձեզ նման մարդիկը որք կ'աշխատին իրենց համար՝ առանց երբէք իսկ խնդրելու իրենց աշխատութեան վարձքը, և որք կը բաւականանան ապագային ճանապարհը լուսաւորելով առանց զայն հոն տանիլ պնդելու։ Մենք ազնիւներ ենք, սիրելի վարժապետ, կամ մանաւանդ, որովհետեւ նախամեծար կը համարիք որ համեստութեամբ զձեզ այսպէս կոչեն, խիստ երիցագոյն ընկերակիցս. Մեք առաջին տարբերուն շրջանին մէջ եղող ուսանողներ ենք. բայց կը համարձակիմ ըսել որ մեր մէջէն շատերուն պատուական եղաւ միայն մէկ տարիներին գնել գիտութեան տաճարին դուռն վրայ, անոր բոլոր մեծութիւնը չափելու եւ հասկնալու համար։ Անկարող ձեզ օգնելու եւ ձեզ հետեւելու ձեր աշխատութեան մէջ, գոնէ գիտեմք որոշել նորա օգտակարութիւնը, ազնուութիւնը, կ'ուզեմ նաեւ յաւելուլ այս բառս, նորա բանաստեղծութիւնը. եթէ դուք չըլլայիք, բնութիւնը միայն սիրուն պատկեր մը պիտի ըլլար. Գիտութիւնը մեզի անոր անոր մէջ աւելի բան ալ կը ցուցնէ. անոր մէջ ցոյց կուտայ մեզի զօրութիւն մը՝ որ օր ըստ օրէ մերը կ'ըլլայ. դուք կը գտնէք անոր գաղտնիքները, և մեզ կուտաք զայնս բարեգործութեամբ։ Այս բաներս ըրիք դուք, Պարոն, լաւագոյն քան զբազումս ի գիտնոց, ամենէն մեծ յարիք և ուրիշներէն աւելի երկար ժամանակ. ուստի ներեցէք որ ձեզ փառօք հատուցանեմք մեր երախտագիտական պարտքը, և տամք ձեզ՝ ձեր կենդանութեան ատեն, յուսամ դեռ երկար ժամանակի համար, այն անմահութիւնը, որ ամենէն աւելի ճշմարիտն է մարդուս համար, որովհետեւ անկէ կը բղխի, զոր պատմութիւնը կը շնորհէ նոցա՝ որ աշխարհի վրայ երևցան բարիք գործելով և որք ունեցան այս գերագոյն բաղդը յայտնելու իրենց սէրն առ հայրենիս, զարգացնելով նորա հանճարը և մեծցուցանելով ազգութեան այս մտաւորական կալուածը որուն բնաւ թշնամի ձեռք մը չէ կրնար դպչելու»։

Պ. Քլովիս Հիւկ եկաւ իւր կարգին Պ. Շըվրէօյլի հատուցանելու իւր հիացման հարկը. և եռանդուն ձայնով կարդաց բանաստեղծութիւն մը զոր յօրինած էր այս առթիւ. Պ. Քլովիս Հիւկ ուժգնապէս ծափահարուեցաւ։

Պ. Նինէ, դասատու Թանկագին մետաղաց արհեստական դպրոցին, նուիրեց վերջը Պ. Շըվրէօյլի գնդասեղ մ'՝ զոր շինած էր դպրոցին ամենէն երիտասարդ աշակերտը։

Այն ատեն խնջոյից սրահէն ելնելով հրաւիրեալք գացին [illegible] սրահն, ուր սուրճ հանուեցաւ. այս միջոցիս արտորնօք կը վերցնէին Սէն-Ժան սրահին մէջի սեղանը ուր տեղի ունեցաւ այս խնջոյքս։

Նախ և առաջ Պ. Շըվրէօյլ մեկնած էր իւր որդւոյն և Պ. Կոպլէի կրթնած. Պ. Մայէր, Քաղաքապետական ժողովոյն «[illegible]» որ յանուն Փարիզու և Նահանգին ընտրելոց բարի գալուստ մաղթած էր իւրեան խնջոյից սկիզբը, ընկերացաւ նմա մինչեւ իւր կառքին առջեւ։

Ցերեկը Պ. Շըվրէօյլ Սուրբ Հեղինէի միտալը կրող Պ. Պուրլուա անուն 98 տարեկան ծերունւոյ մը հետ ճաշած էր, որ յատկապէս եկած էր զինքն ողջունելու։

—Բարի հայր իմ, ըսեր էր իրեն Պ. Պուրլուա, ներեցէք ինձ գրկախառնուիլ ընդ ձեզ յարգանօք, դուք իմ անդրանիկ եղբայրս էք։

ՏԱՆՈՒՑՈՒՄ

Պատ. Կարապետ Գաբրիէլեան կը քարոզէ կիրակէ օրերը կէս օրէն մէկ ժամ յառաջ Ֆրանսիս Մէմորիէլ սրահն, Անգլիական Թղթատարատան դիմացն ի Կալաթա։

Յիշեալ Պատուելին մտադիր է իւր պաշտաման մէջ ըստ պատշաճի գործածել Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ աղօթագրքին մէջէն հոգեշարժ աղօթքներ ու երգեր ինչպէս նաև Նիկիական Հանգանակը։

ԱԶԴ

Կը ծանուցուի հասարակութեան թէ սեպտ. 30 ին հինգշաբթի օր տեղի պիտի ունենայ Բումէլիի երկաթուղեաց արժէթղթոց վիճակահանութիւնը։

500 թիւեր պիտի շահին հետեւեալ կերպիւ

ՄԵԾ ԲԱԺԻՆ	300,000	Ֆրանք
1 Բաժին	25,000	»
2 »	10,000	»
6 »	2,000	»
12 »	1,250	»
28 »	1,000	»
450 »	400	»

Դրամատունս կը վաճառէ բուն արժէթղթեր Պոլսոյ գնով ինչպէս և բաժիններ որք իրաւունք ունին շահուց մէկ հինգերորդին հետեւեալ կերպիւ.

100 թիւ	150 դրուշ
50 »	75 »
25 »	57½ »
10 »	15 »
5 »	7½ »

Շահուց ամբողջութեան իրաւունք ունեցող մէկ տոմսին գինն է 7½, կէսինը 5 եւ քառորդինը 3։

Այն անձինք որ կ'ուզեն այս տոմսերէն գնել՝ իրենց բաղդը փորձելու համար, պարտին ժամանակին դիմել դրասենեակս։ Գաւառներէն եկած պատուէրներուն հետ պէտք է ղրկել նաեւ փոխարժէքը դրամով, պանքատոմսով, մանդա-բոստով, չէքով, նամակադրոշմով եւն։

Դրկել առ Ժ. Տ. ՇԱՆԷԹԹՈՒ
Ղալաթա, Գամիսոն խան թիւ, 28

ԱԶԴ

Վկայեալ երիտասարդ Մանկավարժ-Գեղագիր մը կը փափագի Պոլսոյ Թաղային կամ գաւառաց վարժարաններէն միոյն մէջ պաշտօնավարել, գոհացուցիչ պայմաններով։ Փափագողք պէտք է դիմեն Արևելքի Խմբագրատունը։ 1—5

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ԿԷՕՔ ՍՈՒԻ ԲԱՆԱՑԸՐԸ ԿԻՒՆԼԷՐԻՆԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ՕԼԱՆ ԻԼԱՆ

Իշպու չէհր Իլըլըն եէտինճի Բազար վէ սէքիզինճի Բազար իրթէսի կիւնլէրի Քէօբրիւտէն Պօղազ իչինէ կիտէն վէ Պօղազ իչինտէն Քէօբրիւէ կէլէն վափօրլարըն ճիւմլէսի Անատօլու Հիսարը իսկէլէսինէ օղրաեաճաղընտան պաշգա Փաշա օլարաք Քէօբրիւտէն տօղրու Անատօլու Հիսարընա և Ա. Հիսարընտան տօղրու քէօբրիւէ պէր վէճհ աթի զուհուրաթ բօսթալար իճրա գըլընաճաղը Շիրքէթը Խայրիէ խարբէսի թարաֆընտան իլան օլունուր։

Քէօբրիւտէն տօղրու Ա. Հիսար

Ս.	Տ.
12	30
2	—
4	—
5	45
7	30
9	—
10	30

Ա. Հիսարտան տօղրու Քէօբրիւէ

Ս.	Տ.
1	15
3	—
5	—
6	30
8	15
9	45
11	15
12	—

3 Իլուլ 1886

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Գարա Ֆէրիյէ վէ Եէնիճէ վէ Կէվկէլի մէվգիլէրինտէ պուլունաճագ վէ պուլունտըրըլաճագ օլան ասաքիրը Շահանէ խարճըսի իչիւն միւպայէասը միւնագասատա օլան էրզագը միւթէնէվվիյէտէն,

Գարա Ֆէրիյէ մէվքիինին Ալաթօնի ֆապրիգասընդ իքինճի նիւմէրօ տագըմընըն պէհէր խիւզ գըյէսինէ, խիւզ օն ալթը գըյէ։

Վէ տէրսաատէթ իրսալաթի իլէ եէրլի տագըմընըն քէզալիք խիւզ գըյէսինէ խիւզ օն պիր գըյէ նան.

Կիւչթը ղանէմին պէհէր գըյէսի խիւզ եէթմիշ.

Սըղըրըն՝ խիւզ ալթմըշ.

Էրզին՝ տօգսան.
Սատէնին՝ իւչ խիւզ տօգսան սէքիզ.
Թուզլուն՝ օթուզ սէքիզ.
Սօղանըն՝ եիրմի տօգուզ.
Սբարմաչէթին՝ իւչ խիւզ եիրմի պէշ.
Զէյթին՝ իքի խիւզ օն պէշ.
Համթալըն՝ պէշ.
Քէօմիւրին՝ եիրմի.
Շաիրին՝ օթուզ իւչ.
Քիրաճըն՝ եիրմի տէօրթ.
Սամանըն՝ եիրմի տէօրթ.
Կազըն՝ սէքսէն պէշ.
Բօզագը իւզիւմին՝ խիւզ օթուզ.
Շէքէրին՝ խիւզ օն պէշ.
Ֆասուլեանըն՝ եէթմիշ իւչ.
Սիրքէնին՝ քըրք սէքիզ.
Զէյթունըն՝ խիւզ եիրմի.

Վէ Եէնիճէ մէվքիինին էլաթինի տագըմընըն խիւզ գըյէսինէ խիւզ օն եէտի գըյէ տէրսաատէթլէ եէրլի տագըմընըն քէզալիք խիւզ գըյէսինէ խիւզ օն իքի գըյէ նան.

Կիւչթը ղանէմին՝ խիւզ ալթմըշ պէշ.
Սըղըրըն՝ խիւզ էլլի պէշ.
Էրզին՝ օն իքի.
Սատէնին՝ իւչ խիւզ ալթմըշ.
Թուզըն՝ օթուզ իքի.
Սօղանըն՝ ալթմըշ սէքիզ.
Իւզիւմին՝ խիւզ օթուզ.
Զէյթին՝ խիւզ տօգսան սէքիզ.
Սապօնըն՝ խիւզ եէթմիշ պէշ.
Համթալըն՝ պէշ.
Քէօմիւրին՝ օն սէքիզ.
Շաիրին՝ օթուզ.
Քիրաճ վէ սամանըն՝ եիրմի.
Կազըն՝ ալթմըշ սէքիզ.
Սբարմաչէթին՝ իւչ խիւզ պէշ.
Շէքէրին՝ խիւզ սէքէզ.
Ֆասուլեանըն՝ ալթմըշ իւչ.
Սիրքէնին՝ քըրք.
Զէյթունըն՝ խիւզ օն.

Վէ Կէվկէլի մէվքիինին տախի Ալաթինի տագըմընըն իքինճի նիւմէրօսընըն խիւզ գըյէսինէ խիւզ օն պիր վէ տէրսաատէթլէ եէրլի տագըմընըն քէզալիք խիւզ գըյէսինէ խիւզ օն պիր գըյէ նան.

Կիւչթը ղանէմին՝ խիւզ եէթմիշ սէքիզ.
Սըղըրըն՝ խիւզ էլլի սէքիզ.
Էրզին՝ եէթմիշ պէշ.
Սատէնին՝ իւչ խիւզ ալթմըշ պէշ.
Թուզըն՝ եիրմի տօգուզ.
Սօղանըն՝ եիրմի տօգուզ.
Սբարմաչէթին՝ իքի խիւզ տօքսան պէշ.
Զէյթին՝ խիւզ տօգսան պէշ.
Սապօնըն՝ խիւզ եէթմիշ պէշ.
Համթալըն՝ պէշ.
Քէօմիւրին՝ օն ալթը.
Շաիրին՝ եիրմի սէքիզ.
Սաման վէ քիրաճըն՝ եիրմի իւչ.
Կազըն՝ ալթմըշ սէքիզ.
Իւզիւմին՝ օթուզ.
Շէքէրին՝ խիւզ սէքիզ.
Ֆասուլեանըն՝ ալթմըշ իքի.
Սիրքէնին՝ քըրք.
Զէյթունըն՝ խիւզ օն սէքիզ փարայա մաճալինտէ թալիպլէրի եօգտէսինտէ օլտըղընտան, իթտասընա թալիպ օլանլարըն լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

3 Իյլուլ 1886

1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Տէրսաատէթ վէ պիւլատը սէլասէտէ միւճէտտէտէն ինշա վէ թամիրաթը իճրա իթտիրիլէճէք եապնիյէ վէ էմաքինը ասկէրիյէնին սըվա իչճիլէկի մագթուէն իհալէ օլունմագ իւզրէ մէվգըի միւնագասայա գօնուլտուղընտան, իյլուլըն եէտինճի բազար կիւնիւ գարարը գաթիյի վէ իրթէսի կիւնիւ խիւզտէ պէշ թէնզիլաթը իճրա վէ գապուլ օլունաճաղընտան, թալիպ օլանլարըն սըվաճը էմաքընըն ինշաաթը ասկէրիյէ տաիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր.

2 Իյլուլ 1886

3—3

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԲԱՆՔԱ

Վիճակ ի 31 Յուլիս 1886

ՊԱՀԱՆՋՔ

	Ղուրուշ	
Բաժինք չգանձուած	550.000.000	
Սնտուկ ի Կ. Պոլիս	60.525.889	
» ի մասնաճիւղս	37.921.831	3
Գանձելի փոխմունագրեր	805.640.339	
Ընթացիկ հաշիւք Կայսերական գանձուն—«պարտականք»	74.072.231	20
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք — «պարտականք»	140.891.032	16
Փոխատուութիւնք արժեթղթոց և վաճառաց վրայ	148.785.521	5
Անշարժ և շարժական գոյք	11.047.409	6
Զանազանք	2.645.636	24
	1.831.529.889	34

ՊԱՐՏՔ

	Ղուրուշ	
Դրամագլուխ	1.100.000.000	
Պանքատոմսք ի շրջաբերութեան ի Կ. Պոլիս և ի մասնաճիւղս	46.890.500	
Վճարելի փոխմունագրեր	95.225.479	7
Ընթացիկ հաշիւք Կայսերական գանձուն—«պահանջողք»	»	
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք—«պահանջողք»	457.544.064	18
Դրամական աւանդք որոշ պայմանաժամով	78.470.009	23
Պահեստք զանազանք	35.073.059	
Վճարելի շահաբաժինք	4.239.246	
Զանազանք	14.087.531	26
	1.831.529.889	34

Վաւերացեալ ճշտութիւնն ըստ տումարաց

Օգն. Տնօրէն
Ժ. ՖՈՆ ՀԱԱ

Ընդհ. Տնօրէն
Մ. ՖՈՍԹԷՐ

ԽԱՅԾՂԱՆԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՆՑ

Ամենէն լաւն, ամենէն առաջնակարգն, ամենէն ազդուն է

ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ն. ԹԷՕՏՈՐԻՏԷՍԻ

ՊԱԼՍԱՄԱԿԱՆ ԽԱՅԾՂԱՆԸ

Այս հեղուկը կը պարունակէ խայծղանի և Պօմ տը Ճօնի ամեն ալինդ և լուծելի տարրերը։ 1873 էն ի վեր նշանաւոր բժիշկներէ կը յանձնարարուի՝ կուրծքի, կոկորդի և միզային ճանապարհաց հիւանդութեանց համար։ ՅԱՐԱՏԵՒ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ, նոյն իսկ ի պարագային յորում ախտաբուժական ուրիշ միջոցներ ի դերեւ ելած են։

Գործածութեան եղանակ

Կուրծքի, կոկորդի և միզային ճանապարհաց հիւանդութիւնք	Մէկ դաւաթ. ջրի մէջ մէկ խաշաւէի կամ ապուրի դդալ	Խմել անօթի եղած ժամանակ կամ ճաշած ատեն
Որքիւն, եաք	Ջուր կամ խառն	Դուրսէն գործածելի
Սպիտակ հոսմունք	Ջուր կամ խառն	Ներանդուցմեամբ
Ճնշափողք	Շոգիով առքցած	Ծխելով կամ փոշիացնելով

Ընդհ. կեդրոնատեղի՝ կեդր. դեղարան Ն. Թէօտորիտէս, Բերայի Մեծ փողոց 244։

Կը գտնուի նաեւ Կալաթա, Գասթորիտէսի դեղարանը. Պոլիս, Գասապեան դեղարանը։

ՆԻՒԲՕՍԻՏ, ԴԵՂԹԱՓ ԸՆԴԴԷՄ ԾԽԱԽՈՏԻ

ԿԵԱՆՔ, ԱՃՈՒՄՆ և ԳԵՂ ՄԱԶԵՐՈՒ։

ՄԻԼՐՈՍ

ՄԱԶԵՐՈՒ ՄԷԿ ՀԱՏԻԿ ՆՈՐՈԳԻՉ

Իրապէս իրենց առջի թարմ գոյնին կը դարձունէ ճերմըկած կամ գունաթափ մազերը. Կը զարգացունէ անոնց թափեը. Կը մաքրէ գլուխը, կը վերջացունէ թեփը, ու մազերուն նոր կեանք, աճումն, փայլ ու գեղեցկութիւն կուտայ։

Կը վաճառուի երկու չափով՝ մեծ շիշերու մէջ։

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եօրք։

Կը գտնուի Ն. և Ժ. Գանզիւք եղբարց բրիտանական դեղարանն, Բերա, Մեծ փողոց. Էտմընտ Գարուանա, Անգլիական մթերանոց, նաեւ քէք Դալըբըրմ. և Իգիտոր Լագանտէլլա, 433, Բերա Մեծ փողոց։

CAISSE GÉNÉRALE D'EPARGNE ET DE CRÉDIT

Գնումն և վաճառումն ամեն տեսակ արժեթղթոց — ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍՆՏՈՒԿ — Գանձումն ամեն տեսակ կտրոններու

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ

Կեդրոնատեղի 116, հրապարակ Լաֆայէթ, Բարիզ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,000,000 ՖՐԱՆԳ

Կանխիկ և «ապառիկ» վաճառումն ֆրանսական բաժնեւոր պարտաթղթոց՝ — Վիլ տը Բարի 3 % փոխառութիւն 1868 ի, 69 ի, 71 ի, 75 ի, 76 ի (4 %), Գրետի ֆոնսիէ տը ֆրանս 1853 (3 %) Գոմիւնալ 1860, 79, 80, ֆոնսիէռ 1877, 79, Պանք Իփօթէգէռ 1880, Վիլ տը Լիոն 1880, Լիլ 1860, Ամիէն 881, 1/4 Վիլ տը Բարի 1871, 1/5 Գոմիւնալ 1860, 1/10 ֆոնսիէռ 1883 ևն. ևն։

Վիճակահանութիւնք տեղի կ'ունենան ամեն ամիս և գլխաւոր բաժիններն են 5,000, 10,000, 25,000, 30,000, 40,000, 50,000, 100,000 և 200,000 ֆրանք։

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍՆՏՈՒԿՆ կը վաճառէ այս ամեն արժեթղթերն ի փոխարէն ամսական 5, 10 և 20 ֆրանքի։ Գնողն «անմիջապէս կ'առնայ իւր պարտաթղթոց թիւերն» և իրաւունք կ'ունենայ թէ՛ վիճակահանութեանց և թէ՛ տոկոսի կտրոններուն, «իբր թէ ամբողջովին վճարած լինէր գումարը»։ Ամսական ստացագրերը կը ներկայացուին գնողաց ցոյց տուած բնակարանը։

Ստորագրելու համար, դիմել առ ԱՊՏՈՒԼԼԱՀ ՆԱՍԻ ԷՖ., ընդհանուր ներկայացուցիչ բովանդակ Թուրքիոյ համար, Գրասենեակ թիւ 4, Պաշչէ-Գաբու, Կ. Պոլիս։

Գործակալութեանց և ստորագրութեանց խնդիրք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներէ՝ ղրկուելու են նմանապէս առ Ա. Նասի էֆէնտի։

Գործակատարք
- Պ. Յ. Գ. Քէչէճեան, Քէնիչ
- Պ. Ա. Պէքճէօղլու, Ալյէլու-Գործակատար
- Պ. Յովսէփ Պ. Գալճեան, ի Պրուսա
- Պ. Միքայէլ Մօրտանեան, ի Իզմիր և շրջակայքը
- Պ. Ն. Կոստանդեան, ի Սելանիկ
- Պ. Նուպար Անթէլ, ի Դամասկոս՝ Սուրիոյ համար
- Պ. Յովհաննէս Նահապետեան, ի Կէլիպօլու

ԳՈՒԻՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ՌԻԼԱՅԸՆՍ

Ծովային ապահովագրութիւն։ —Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Պ. Ժ. Վ. Ուիթըլ, Ուիթըլ խան Պաշչէ-գաբու Պոլիս. կամ Ղալաթիա Մերթեպանի փողոց Իզզէթ բաշա խան թիւ 6։ 507

ԴԵՂԱՐԱՆ ՆՈՐՄԱԼ Հ. ԷՄԻՐՃԵԱՆ

ՊՈԼԻՍ, ՍՈՒԼԹԱՆ ՄԱՀՄՈՒՏԻ ԹԻՒՐՊԷԻ ԴԷՄ

Կը ծանուցուի արգոյ հասարակութեան թէ սոյն դեղարանն, որ արդէն ծանօթ է երկու տարիէ ի վեր և դեղորայքն չափազանց գոհ մնացած են, առաւել զօհացուցիչ դիրքի մէջ է այսօր ամեն նկատմամբ։

Տօքթօր Նազարէթեան իւր ուսումն Գաղղիոյ մէջ առնելէ և երկար տարիներ հիւանդանոցաց մէջ աշխատելէ յետոյ Պոլիս վերադարձած ըլլալով, սոյն դեղարանի մէջ ամեն երկուշաբթի և հինգշաբթի ժամը 5—8 հիւանդ պիտի ընդունի. շաբաթ օրերը ձրիաբար պիտի ընդունի կարօտներն։

Աւելորդ կը համարինք Տօքթօրի արժանեաց մասին գովեստ շռայլել։ Իւր երկարամեայ փորձառութիւնքն կրնան վստահեցնել հասարակութիւնը։

Ատամնաբոյժ Տօքթօր Ժօզէֆ Նալթաս եւ ամեն օր մինչեւ կէս օր ակռայի վերաբերեալ հիւանդութիւններ պիտի դարմանէ։

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԹՈՒՂԹԵՐՈՒ

ԳՐԱՍԵՆԵԿԻ ՊԻՏՈՅԻՑ

ևն ևն ևն

Կարծառան վաճառականութեան տոմարներու

ՍԻԿԱՐԷԹԻ ԹՈՒՂԹ

ԿԼՈՊ

Ֆրանսական արտադրութիւնք և ամենքն ալ ընտիր

ԳԻՆԵՐՆ ՇԱՏ ՉԱՓԱՒՈՐ

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառումն

Գաւառական յանձնարարութիւնք

Սուլթան համամ Ֆերաֆեան խան, թիւ 1 և թիւ 27 ու 28 Զինճիրլը խան, ՊՈԼԻՍ։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Հ. ԼԱՆԺ

24, Բերլէնտէ փողոց, Ղալաթիա

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԻՆԵՐ

(Պղնձէ, ձուլածոյ և թափծոյ երկաթէ)

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ՋՄԻՆԵՆԵՐ

ՌԵՖՐԻԺԵՐԱՏՈՐ, ՏԱՔՑՈՂ ՎԱՌԱՐԱՆՆԵՐ

Բրիտանիոյ սակերչական գործեր

ԴԱՆԱԿՆԵՐ

ԱՐԾԱԹԷ ՊՂԻ ԿԱՀԵՐ

Ջրհանք Հրշէջ գիւրատար մեքենայներ	Ուսգութեան Գործիներ Աւազանի շատրուաններ

ԵՐԿԱԹԵԱՅ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ

ՇԻՆՈՒԱԾԱՆԻՒԹՔ

Տատանոցք-Կշռորդք-Ցորենի կշռորդ

Սառուցի գործիներ — Սառցամաններ Սառուցեալ ըմպելեաց գործիներ Գինւոյ մամուլներ	Տուշ — Լոգարան Լուացք Շորակներ — Խցադիր մեքենայ

32, Մահմուտիէ փողոց, Ղալաթիա

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Հ. ԼԱՆԺ

ՏԱՍՆ ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՄԻՋԱՏԱՍՊԱՆ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ

ՃՇՄԱՐԻՏ ՓՈՇԻ

Սենեկաց եւ զգեստուց համար

Ա. ՄԻԼԱԳՈՂԻՔ

Ի Սէլանիկ (Գալամարիա)

Կեդրոնատեղի ի Կալաթա, Մում-Հանէ Լոյտ խան, 2։

ՍԻՆԿԷՐԻ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅՆԵՐԸ

Կը գտնուին միմիայն ի Պոլիս, Մահմուտ բաշա, 90, —ի Կալաթա Կլավանի խան, 2, —ի Բերա, Կալաթա Սէրայի դիմաց։

Ժ. ՆԻԷՅԼԻՆԿԷՐ

Վճարման դիւրութիւն

Զգուշանալ կեղծերէն։

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ՏԱՁՄԱՏՈՒՆ

Ի ՊԱՅՊՈՒԼ ՀԱՌԻՋ

ՖԻՆ ԱՆՃԸԼԱՐ ԵՕԳՈՒՇՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Սոյն կազմատան մէջ ամեն տեսակ գիրքեր և տոմարներ կը կազմուին չափաւոր գիներով։ Կազմատունը ունի եւրոպական ընտիր գործիներ նորագոյն կատարելութեամբք շինուած, և կարող է ամեն տեսակ գիրքեր պատրաստել յոյժ ընտիր և հաստատուն կազմով։

ԱՆԱՍՆԱԲՈՅԺ ՄԻՆԱՍ ԷՄԻՐԵԱՆ

Ձիերու, կովերու և շանց հիւանդութիւնները կը դարմանէ և տա ու ծախի ատեն նոյն կենդանեաց առողջ կամ հիւանդոտ լինելն հասկնալ ուզողները կը գոհացնէ։ Պէտք է դիմել Պոլիս Պաշճէ-Գաբու Մէրհամէթճեան էֆէնտիի դեղարանը, կամ իր բնակարանը Իւսկիւտար Պաղլարպաշի Ա. Համալ փողոց թիւ 24։

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Ծովային, ցամաքային և ցամաքային ապահովութեան

12 և 13, Չինիլի խան, Պոլիս

Ստորագրեալք, Տ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ եւ Մ. ԹԻՒԼՊԷՆՏՃԵԱՆ, պատիւ ունին ծանուցանել վաճառականաց թէ ընդհանուր գործակատար անուանուած են Մանհայմի ՌԷԱՍԻՒՐԱՆՍ ՄԱՐԻԳԻՄ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ։ Compagnie de Ré-Assurances Maritimes de Mannheim

Այս ընկերութիւն, Պայմանագրութեամբ հաստատապէս կապուած լինելով ծովային ապահովագրութեանց ուրիշ ընկերութեան մը հետ, ունի ընկերային միացեալ դրամագլուխ մը

	Ֆր. 15.000 000
Դրամագլխու շրջաբերութեան համար	7.500 000
Պահեստի դրամագլուխ	775 000
Պահեստ ստանձնեալ փոխնեբու և չվճարուած վնասուց համար	1.750.000

Ուրեմն, Մանհայմի Ռէասիւրանս մարիթիմ Ընկերութիւնն ամեն երաշխաւորութիւն կ'ընծայէ շոգենաւով, առագաստանաւով, երկաթուղով ևն ներածելով կամ տարածելով ապրանաց ապահովագրութեան համար։

Ընկերութիւնս նաեւ մասնակից է «ԱՐԺԷՔԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ» Union pour l'Assurance de Valeurs և հինգ ընկերութեանց համերաշխութեան ներքեւ,

որք 30,500,000 Ֆրանքի

դրամագլուխ մ'ունին, յանձն կ'առնու ապահովագրել ամեն տեսակ արժէք, արժեթուղթ, կտրոն, պանքնոտ, գոհարեղէն ևն, որք կը ղրկուին թղթատարութեան և սուրհանդակաց միջոցաւ։

Այդ ընկերակցութիւնները կազմող ընկերութեանց անուանքն ստորագրեալ են ապահովագրութեան մուրհակաց վրայ։

Ընկերութեան Վարչական խորհրդոյ անդամք են.

- Թ. Էկքհարտ, նախագահ Վարկի հանրական Պանքային
- Ֆ. Էնկելհարտ, նախագահ
- Շ. Ֆունք, տնօրէն Վարկի հանր. Պանք
- Ա. Հարդոժէնսիւս, հիւպատոս Հոլանտայի
- Տր. Ֆ. Հէխտ, տնօրէն հանեն Գրաւի Պանք.
- Շարլ Ռայս, հիւպատոս
- Ֆ. Սիբիօ, երեսփ. Գերմ. դեր-նախագահ
- Տր. Ք. Շդայնըր, նախագահ Վիւրթեմպէրկի Ֆէրայնս Պանքային

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալութեան գրասենեակը։ Պայմաններն և գներն յոյժ շահաւէտ։

Գործելի-խորհրդակից, Հ. Օպէռ, փորձագէտ Վէրիթասի ծովային գործոց գրասենեկին, Սարնըճը խան, 6, Կալաթա։

Ընդհանուր գործակատարք

Տ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ եւ Մ. ԹԻՒԼՊԷՆՏՃԵԱՆ

ԲԱՐԲԱՃԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրփուլէ, Միջերկրականէ և Օտեսայէ դէպ կոստանդնուպոլիս բանոյ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պըքա
Արարատ	2,500	Ռոճըրս
Արքատիա	2,500	Քրուքշանք
Լաքոնիա	2,500	Ռուիքս
Մասէտոնիա	3,500	Մորշ
Ռումելիա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱՐԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.

513 Գործակալք

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱԲԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Բօնէի դէպ կոստանդնուպոլիս բանոյ

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է ՀՍէյտի որ սեպտեմբեր 8 ին Մարսիլիայէն և սեպտեմբեր 15 ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է լա Մեօզ։

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղիէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն

ԹԻՆԻՈՒԹԻ ԲՐՊՈՒԼ

Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ

514 Մումհանէ փողոց, Թիւ 141

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ուղղակի կ'երթան կը բանին Լիվըրփուլէ և Միջերկրականէ դէպ։

Ուղեւորք և ապրանք կ'ընդունուին Նիւ Եօրքի, Պոսդոնի, և Միացեալ Նահանգաց ու Գանատայի ամեն կողմերուն համար, նմանապէս Հավրի, Ռուէնի, Բարիզի, Լոնտոնի, Կլասկովի, Մանչէսդրի, Պրատֆորտի ևն ևն համար։

Ուղեւորաց համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Ամեն շոգենաւու մէջ կայ կին սպասաւոր մը։

Ընկերութեան շոգենաւերը նշանաւոր հանդիսացած են իրենց հանգստաւէտութեամբ և կանոնաւորութեամբ։

Աւեքքի շոգենաւը, նաւապետ Հէտիհըսըն, մայրաքաղաքս հասաւ ընդհ. վաճառքով։

Գործակատար ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒԻ

Թիւ 1 Քիւչիւք Հալի

511 փաշա խան Ղալաթիա

ՄՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրփուլէ և Միջերկրականէ դէպ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քառնաք	4200	Ոֆիրա	3000
Ֆէրօս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէֆթիս	3000
Սեսոստրիս	3250	Բէրա	3000
Թիպա	3250	Լոգիա	800
Մանֆիս	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Ռեպէլ	700

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹԸԼ և ԸՆԿ.

Մէյտանճըգ փողոց,

Ուիթըլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՕՍ և ԸՆԿ

515 31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըրփուլ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ մէջ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէանտրօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4.300
Արկօ	1,300	Մարտէլլօ	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պօրոտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիպսօ	2,500	Օպօրթօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օթթօ	2,000
Գադօ	2,000	Ռաֆայէլ	1,200
Գօմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բասսօ	1,700
Տօմինօ	1,800	Ռիգօ	2,800
Էրաթօ	2,600	Րիալթօ	4,400
Ֆրանգօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալգօ	800	Րօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմէօ	3.500
Կալիլէօ	3,500	Սալէրնօ	4,000
Կիտանօ	2,200	Սաֆֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրօտօ	1,200	Սօրէնդօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հումպէր	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիսօ	2,300	Վասգօ	3,600
Քէլլօ	2,000	Նէլսօ	1600
Քօֆֆօ	2,200	Զէպրա	3,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	41,0

Օթէլլօ շոգենաւը, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն մեկնած է ամսոյս 13ին և Հալտ. 1 ին աստ կ'սպասուի։

Սալէրնօ շոգենաւը, նաւապետ Ուծըրս, Հըլլէն աստ հասած պարպած և Օտեսա ուղղեւորած է։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՅԶԸՐԻՔ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ.

Գործակալք

Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ

514 խան Ղալաթիա

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրփուլէ և Պէյրութէ դէպ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճէրիան	2500	Ֆավոնեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլիւզեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթէնեան	2500	Իպէրիան	5500
Արապիան	3700	Իլլիրիան	5500
Պավարիան	6000	Իստրիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լեսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայբէնեան	2000	Լիպեան	800
Տուրբոյ	700	Օդորիթայ	700
Եճիբշըն	3700	Բերսիան	3800
Ֆապիան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆալերնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Լիկուրեան շոգենաւը, նաւապետ Տէյլիս, Օտեսայէն աստ հասաւ և ամսոյս 11 ին ՈՒՂՂԱԿԻ դէպ ի Լիվըրփուլ պիտի ուղեւորի։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ

Գործակալ

Թիւ 34, 35, 36, Նէնի Միւլքթ խան, Ղալաթիա։

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրփուլ

Գործակալութիւնք

- Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն,
- Ճիպրալդար, Պ. Գ. Քարվըր Եղբարք
- Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վաշման և ընկ.
- Մալթա, Ա. Քամիլերրի.
- Տիրոս, Ա. Մ. Մավրոկորտադոյ.
- Զմիւռնիա, Պ. Աէրթօլ և ընկ.

512

Արտօնատէր Ս. ՅԱՄՍԱՅԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԵՐԿԱՆԱԹԱՐ առաջին կարգի և զուտ պողպատէ, կրելով ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՈՒԻԼ նշանը։

Կաշիէ ՓՈԿԵՐ ամեն մեծութեամբ, մեքենայներու համար։

ՈՒԵՍՏԻՆԻ իւղ մեքենայից համար։

ՄԱՀՃԱԿԱԼՔ երկաթէ և արոյրէ։

ՄԱՄՈՒԼՔ ընդօրինակութեան։

Զանազան տեսակ ԴԱՐԲՆԱԼ ատարկայք։

Անգլիական ԹԱՆԱՔ տպագրատանց համար։

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՈՒԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Վաճառական և ընդհանուր գործակալք

ՅԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ

Գէորգ պէյ խան, Նիւ քուէք Գալըպըրմ Ղալաթիա, Կ. ՊՈԼԻՍ

Միակ կեդրոնատեղի

ՄԻԼՆԸՐԻ ԴՐԱՄԱՐԿՂԱՑ

Որոնց մէջ կը պարունակուին կրակէ և գողութեան դէմ

Գնողաց համոզման համար մեր վաճառատանց մէջ կը գտնուին վկայագրեր աշխարհի մէջ եղած փորձերու ապացոյցներ։

ԲԼԱՔԻ ԱՐԾԱԹԵՂԷՆՔ

Անգլիոյ հռչակաւոր գործարանին

ՃՕՆ ՆՕՌԻՍ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

ԱՇԽԱՐՀԻ, ՄԿՐԱՏՔ ԵՒ ԶՄԵԼԻՔ

Նոյն վաճառատան

ԲԵՏՐՈԼԻ ԼԱՄԲԱՐՆԵՐ

Նոր կատարելագործութեամբք շինուած, երկու լոյսով

Վաճառատունս յանձնարարութեամբ կ'ընդունի ամեն տեսակ ապրանքներ ապսպրել։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1886 Սեպտեմբեր 1 Երկուշաբթի օրէն սկսեալ մինչև Սեպտեմբեր 30

(Բաց ի կիրակի օրերէն) Նաւամատոյցէն ելլելու կամուրջ իջնող շոգենաւաց երթեւեկութեան ժամերը

Ժ. Վ. — Թ.

- »12 — Եէնիմ. Մեզ. Պէյլիք. Թար. Եէնիք. (Եէնիգիւղի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 34
- »12 35 Եէնիք. Ըմէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պեպէք (Արնաւուտգիւղի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 25
- »1 — Ր. և Ա. Գավ. Եէնիմ. Մեզարպ. Պէօյ. Թարապիա Եէնիքէօյ (Եէնիգիւղի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 18
- »1 50 Եէնիք. Ըմէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պեպ. (Պեպէքի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 49
- »2 15 Եէնիմ. Մեզարպ. Պէօյ. Թար. Եէնիք. (Եէնիք. պիտի հաղորդակցի) 32
- »2 50 Եէնիք. Ըմէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պեպէք (Արնավ. պիտի հաղորդակցի) 34
- »3 15 Եէնիմ. Մեզարպ. Պէօյ. Քիրէճ. Թար. Եէնիք. Ըմէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պեպէք. (Պեպ. պիտի հաղորդակցի) 28
- 4 15 Ա. Գավագ Եէնիմ. Մեզ. Պէօյ. Թար. Եէնիք. Ըմէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պեպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիկ. 33
- 5 30 Եէն. Մեզ. Պէօյ. Թար. Եէնիք. Ըմէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պեպ. Արն. Գուրուչ. Օրթ. Պէշ. 23
- 6 15 Եէնիմ. Մեզարպ. Պէօյլիք. Թարապ. Պէյգօզ Բաղչա. Եէնիք. Միրկ. Գանլըճ. Ր. Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Չէնկ. Պէյլէր. Օրթաք. Գուզ. Պէշիկ. Իւսկ. 1
- 8 15 Ա. և Ր. Գավ. Եէնիմ. Մեզարպ. Պէօյ. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պեպ. Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ. (ուրբաթ օրերը Ըմէնիա պիտի հանդիպի) 32
- 10 — Մեզարպ. Պէօյ. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Արնավ. Օրթաք. Պէշ. 28

Արնաւուտգիւղէն կամուրջ իջնող շոգենաւաց ժամերը

- »12 — Պեպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիկ. 21
- »12 40 Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիկ. Գապ. 1
- »1 10 Պեպ. Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիկ. 33
- »1 50 Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիկ. Գապ. 4
- »2 25 Պեպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ. 25
- »3 15 Պեպէք Արն. Գուր. Օրթ. Պէշ. Գապ. 4
- »4 15 Պեպէք Արնավ. Գուրու. Օրթ. Պէշիկ. Գապաթաշ 25
- 9 40 Պեպէքէն ուղղակի կամուրջ 33
- 10 55 Հիսարէն ուղղակի կամուրջ 25
- 11 15 Պեպէքէն ուղղակի կամուրջ 1

Անատոլեան եզերէն կամուրջ իջնող շոգենաւաց ժամերը

- »11 45 Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. Գապ. 19
- »12 10 Պէյգօզ Բաղչա. Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտիլլիի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 23
- »12 15 Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյ. Գուզկ. 28
- »1 30 Պէօյ. Թար. Պէյգ. Բաղչա, Ր. Բ. Մաճ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէրպ. Գուզկ. 20
- »1 45 Գանտիլ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիկ. 23
- 2 45 Մեզ. Պէօյ. Թար. Պէյգ. Բաղչա. Ր. Բ. Մաճ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վան. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. 21
- 4 10 Գանտ. Վանիք. Չէնկ Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ. 20
- 4 15 Պէյգ. Բաղչ. Ր. Բ. Մաճ. Գան. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիկ. 18
- 8 45 Պէօյլիք. Թարապ. Պէյգ. Բաղչա. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ. Իւսկիւտար 21 (Ուրբաթ օրերը Ր. Բ. Մաճ.)
- 9 25 Պէյգօզէն ուղղակի կամուրջ (բացի ուր.) 19
- 10 20 Գանտիլլիէն ուղղակի կամուրջ 23

(Բաց ի կիրակի օրերէն) կամուրջէն Նաւամատոյց ելլող երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

- »1 — Պէշիկ. Օրթ. Արնվ. Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թար. Պէօյլիք. Մեզ. Եէնիմ. 21
- »1 45 Պէշիկ. Օրթ. Արնավ. Ռ. Հիսար Պօյաճ. Ըմէն. Եէնիք. Թար. Պէօյ. Մեզար. Եէնիմ. 28
- 2 — Գապաթ. Իւսկ. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Արնավ. Գանտիլ. Ա. և Ր. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Եէնիք. Բաղչա. Պէյգ. Թարապ. Պէօյ. Մեզ. Եէնիմ. 1
- »2 15 Օրթաք. Գուր. Արնավ. Պեպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնի. Թար. Պէօյ. Մեզ. Եէնիմ. Ր. և Ա. Գավագ 33
- 3 45 Պէշիկ. Օրթ. Գուրուչ. Արնվ. Պեպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թար. Պէօյ. Մեզ. Եէնիմ. 23
- 5 15 Գապաթ. Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պեպէք. Ր. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Ըմէն. Եէնիք. Պէյգ. Թարապ. Պէօյլիք. Մեզար. Եէնիմ. և Գավագներ 32
- 6 45 Իւսկ. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկ. Արնվ. Գանտիլ. Ա. և Ր. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյ. 21
- 8 30 Պէշիկ. Օրթ. Արնավ. Պեպ. Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյ. Մեզար. 28
- 10 — Եէնիք. Թար. Պէօյ. Մեզ. Եէնիմ. 18
- 10 30 Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Ըմէն. Եէնիքէօյ, Թարապիա, Պէօյի. Մեզար. Եէնիմ. 34
- 11 10 Եէնիք. Թարապ. Պէօյլիք. Մեզարպ. Եէնիմ. 32
- 11 40 Պեպ. Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Ըմէն. Եէնիք. 25

Կամուրջէն Արնաւուտգիւղ երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

- »1 15 Ուղղակի Արնաւուտ. (բացի ուրբաթէ) 4
- »1 50 Ուղղակի Պեպէք 25
- »2 40 Ուղղակի Պեպէք 4
- »3 40 Ուղղակի Պեպէք 25
- 9 — Պէշիկ. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պեպէք 33
- 10 — Պէշիկ. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պեպ. Ռ. Հիսար (Վ.ռափոր Եմինի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 25
- 10 30 Պէշիկ. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պեպէք 1
- 11 — Գապաթ. Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պեպ. Ռ. Հիսար Պօյաճըքէօյ (ուրբաթ օրերը 11 15 անցած) 21
- 11 30 Պէշիկ. Օրթ. Գուրու. Արնավ. Պեպ. (բացի ուրբաթէ) 19
- 12 5 Պէշիկ. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. 1

Կամուրջէն Անատոլեան եզերք երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

- »12 40 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վան. Ա. Հիսար Գանլ. Եէնիք. 19
- »1 20 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Ա. Հիսար Գանլ. Բ. պաղճէ Պէյգ. Եէնիքէօյ 34
- »1 15 Ուղղակի Գանտիլլի 23
- 2 45 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Բաղչա. Պէյգ. (Ուրբաթ օրերը Ր. Բ. Մաճ.) 18
- 3 35 Ուղղակի Գանտիլլի 20
- 8 — Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Բ. պաղճէ Պէյգօզ (ուրբաթ օրերը Մեզարպ. 19
- 9 25 Պէշիկթաշ, Գուզկունճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտիլ. (Գավագներ գացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 23
- 10 15 Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլ. Ր. Բ. Մաճ. Բաղչա. Պէյգ. Թար. Քիր. Մեզ. Գավ. 20
- 10 40 Պէշիկ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վան. Գանտիլլի Պեպէք (Գանտիլլիի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 33
- 11 10 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Ր. Բ. Մաճ. Բաղչա. Պէյգ. 23
- 11 40 Գապաթ. Գուզ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. 28

Ամեն ուրբաթ օրեր կամուրջէն շոգենաւ մը ժամ 4 30ին պիտի մեկնի Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Ր. Բ. Մաճ. Բաղ. Պէյգօզ Պէօյ. Մեզարպուրնու և անտի ժամ 10 30ին մեկնելով յիշեալ նաւամատոյցները հանդիպելով կամուրջ պիտի գայ։

Ուրբաթ իրիկունները ժամ 11 15ին Եէնիմահալլէէն շոգենաւ մը մեկնելով, Մեզարպ. Պէօյլիք. Թար. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Արնավ. Օրթաքէօյ և Պէշիկթաշ հանդիպելով կամուրջ պիտի գայ։

Ուրբաթ իրիկունները ժամ 10 45 ին Մեզարպուրնիէն շոգենաւ մը մեկնելով, Պէօյլիք. Թար. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Պեպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիկթաշ հանդիպելով կամուրջ պիտի գայ։

» Այս նշանները կրող շոգենաւք Սեպտ. 16 էն քառորդ մը վերջը պիտի ելնեն։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	5 45	— —	7 —
12 —	6 25	12 15	8 15
12 30	7 —	12 45	8 45
1 —	8 15 Պէշիկ	1 15	9 10 Պէշիկ
1 30	9 —	1 45	9 45
2 —	9 30	2 20	10 10 Պէշիկ
2 30	9 45	2 50	10 35 Գ.գ.
3 —	10 5 Պէշիկ	3 20	11 —
3 15 Ֆերպօթ	10 45	4 5 Պէշիկ	11 25
3 35	10 50 Գ.գ.	5 —	11 50
4 20	11 25	5 30	12 5
4 30 Ֆերպօթ	11 40	6 5 Պէշիկ	12 5 Գ.գ*
4 50 Վ.ռափոր	12 5		
5 15 Պէշիկ			

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	6 30	12 —	6 25 Պէշիկ
12 —	7 —	12 25	7 —
12 30	8 10 Պէշիկ	12 55	8 15
1 —	8 45	1 25	9 — Պէշիկ
1 30	9 30	2 10	9 35
2 15	9 55 Պէշիկ	2 55	10 — Պէշիկ
3 —	10 25	3 30 Պէշիկ	10 35
3 35	11 —	4 10	11 15
4 15 Պէշիկ	11 35	5 —	11 50
5 —	12 5	5 40	12 5
5 45			

* Այս երթեւեկութիւնք Հրէից տօներուն եւ ուրբաթ օրերը չպիտի կատարուին։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

- 2 15 Հարէմէն Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
- 4 15 » »
- 10 35 » » (բաց ի կիրակի օրերէն)
- 11 30 » » (կիրակի օրեր ժ. 11 ին)
- 1 50 կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
- 3 45 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ
- 10 10 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
- 11 15 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (կիրակի օրերը ժմ. 10 45 ին)։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

- 3 15 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
- 4 30 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
- 10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
- 11 10 » Գապաթաշ
- 4 — Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
- 5 — Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
- 10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
- 11 30 Գապաթաշէն Իւսկիւտար

Ծան. — Օդը միգապատ եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։